

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtak — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOCI RAČUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606/70/3-24

Stev. 43 (553), Leto XI.
NOVO MESTO, 27. OKTOBRA 1960

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

OB PRVEM PEDAGOSKEM TEDNU IN DNEVU PROSVETNIH DELAVCEV NAŠEGA OKRAJA

Družba in prosvetni delavec

Vse vrste družbenih ureditev ter vsi režimi polagajo izredno pozornost vzgojiteljskemu ter prosvetnemu kadru, ker se dobro zavedajo, da je v veliki meri odvisno prav od učiteljev in profesorjev, kakšna bo nova generacija mladih ljudi.

Starši imajo sicer zelo močan vpliv na vzgojo svojih otrok; tudi razne izvenšolske organizacije lahko veliko vplivajo na formiranje mladega človeka. Vendar pa imajo pri tem pomembnem delu največji vpliv prosvetni delavci. Oni ne vzgajajo samo posameznikov, temveč cele generacije mladih ljudi ter vplivajo na formiranje mišljenja mladih državljanov — bodočih nosilcev družbene ureditve.

Delo prosvetnih delavcev ni samo v tem, kar je večini ljudi znano, namreč: koliko in kakšno znanje bodo dobili mladi ljudje v šoli, kako jih bo šola usposobila za življenje in delo v poklicu. Njihova vzgoja sega razen navedenega še na mnogo pomembnejše področje: kakšni bodo mladi ljudje, kako se bodo izkazali pri utrjevanju družbenega sistema, kakšen bo njihov odnos do raznih družbenih, političnih, ideoloških, etičnih, gospodarskih, kulturnih in drugih problemov. Iz teh razlogov so tako v preteklosti kot tudi v sedanosti posvečali in še vedno posvečajo vsi režimi veliko pozornost političnemu izboru ter kvaliteti prosvetnega kadra ter jih uporabljajo za svoje širše politično-vzgojno delo.

Mislim, da moramo priznati, da posveča naša družba v tem oziru precejšnjo skrb prosvetnemu kadru ter da ne izkorišča v politično-ideološkem oziru vsega ogromnega potenciala, ki ji leži v tem kadru na razpolago. Zaradi naglega razvoja materialne osnove za iz-

gradnjo socialistične ureditve, zaradi nenehnega poudarka gospodarskih nalog, pa tudi zato, ker živimo v dobi izrednih tehničnih dosežkov v svetu in doma, smo po mojem mišljenju

šča vzgajanja boljšega, socialističnega človeka. Čeprav je materialna izgradnja naše skupnosti osnova za razvoj socialističnih odnosov med ljudmi, vendar ne smemo ob silnih naporih, s katerimi naši delovni ljudje gradijo našo gospodarsko osnovo, zapostavljati pomena družbene vzgoje ljudi, posebno še mladine. — Kljub sprejetim načelom pa se to v vsakdanjem življenju ter ob burnem razvoju čestokrat dogaja.

Razen političnih činiteljev so naše šole v prvi vrsti poklicne, da vzgajajo mladega socialističnega človeka, nosilca bodoče družbene ureditve. V bodoče bodo morali iz šol v vse večjem številu prihajati mladi ljudje klenega značaja, odkriti in pogumni, ki se ne bodo bali odkrito nastopiti proti nepravilnostim, ki bodo znali samostojno presojeti, misliti in odločati, ki bodo s svojim ustvarjalnim poletjem prevzeli nase breme nadaljnje izgradnje ter se ne bodo izogibali težkih in odgovornih nalog — skratka ljudje, izpolnjeni z vero v človeka in socialistično skupnost, pripravljeni storiti vse za človeka in skupnost.

Da bi naš prosvetni kader lahko v tem smislu vzgajal in formiral mladega socialističnega državljanca, bi moral biti njegov sestav precej kvalitetnejši kot je danes. Razumljivo je, da zaradi znanega števila pomanjkanja prosvetnih delavcev zanjkrat ni mogoče misliti na selekcijo v njihovih vrstah v smislu zadovoljevanja ne samo izobraževalnih, temveč tudi politično-vzgojnih zahtev naše družbe. Razvoj bo gotovo privedel sčasoma tudi do tega.

Imamo pa že danes veliko število prosvetnih delavcev, katerim gre vse priznanje za njihovo izredno poštrevno ter naporno delo v šolah in izven njih. Trudijo se po svojih najboljših močeh in dosegajo izredno lepe uspehe. — največ pač, kar je v danih skromnih pogojih možno doseči. Če ne dosežajo vsega tega, kar družba od njih pričakuje, ni krivda na prosvetnem kadru, vsaj v večini primerov ne. Krivda je na družbi sami, ker jim ne da potrebnih materialnih pogojev za delo v šolah, ki jih obremenjujejo z različnimi manj važnimi nalogami, razen tega pa jim osebno ne daje odgovarjajočega materialnega in moralnega priznanja za težko in odgovorno delo. Pa tudi v strokovno izpopolnjevanje in posebno se v njihovo idejno-vzgojno izobraževanje ne vlagamo naša skupnost dovolj resnih in sistematičnih naporov.

Te ugotovitve veljajo v glavnem za vso državo, enako tudi za naše področje. Pri nas, v novomeškem okraju, so pogoji dela na naših šolah ter življenjske razmere prosvetnega kadra še posebno težke. Razlogi za to so na eni strani v še nezacepljenih vojnih ranah ter gospodarski nerazvitosti našega področja, kar ima za posledico šibko materialno osnovo za vse dejavnosti s področja družbenega standarda, vključno s šolstvom. Na drugi strani pa je prav s tem povezan tudi omalovažujoč odnos dela prebivalstva in ponekod celo vodilnejših ljudi do vprašanja šolstva, izobrazbe in vzgoje, ker se niso prišli do spoznanja, kako neprecenljivega pomena so te dejavnosti za našo družbo.

Naše najdragocenejše investicije v človeka so naše najvažnejše in najrentabilnejše investicije. Tudi tega dejstva se na področju novomeškega okraja odločilni činitelji ne zavedajo dovolj. To je tudi razlog, da se kljub naši šibki materialni osnovi vendarle vedno znova najdejo sredstva za nove investicije v gospodarstvo, medtem ko šolstvo in druge veje družbenega standarda močno zaostajajo ter ne gredo v korak s celotnim razvojem našega področja. Perspektivni plan, ki ga pripravljamo, bo moral ta neskladja odstraniti ter dati znatno večji poudarek in materialna sred-

stva za razvoj družbenih služb, predvsem za šolstvo.

PEDAGOSKI TEDEN, ki ga letos na Dolenjskem prvič organiziramo, ter DAN PROSVETNIH DELAVCEV NOVO-MESKEGA OKRAJA, katerega bomo proslavljali 29. oktobra kot uvod v ta teden, vse to pomeni samo del načrtnih naporov organov ljudske oblasti ter političnih in družbenih činiteljev za večjo ter vsestransko pomoč prosvetnim delavcem. Politične, kulturne ter zabavne prireditve, ki bodo 28. in 29. oktobra v Novem mestu, so namenjene v prvi vrsti prosvetnim delavcem, ki se bodo zbrali iz vsega okraja v Novem mestu, da proslave svoj dan. Razstava učil ter vrsta kvalitetnih seminarjev, ki bodo potekali ves teden v Novem mestu za ves prosvetni kader v okraju, vse to bo v znatni meri obogatilo znanje naših prosvetnih delavcev ter jim olajševalo premagovati vsakodnevne težave v njihovem zahtevnem pedagoškem delu, posebno še v zvezi z uresničevanjem šolske reforme.

Z organiziranjem prvega pedagoškega tedna v našem okraju skušamo dati ne samo pomoč, temveč tudi vse priznanje prosvetnim delavcem, ki na našem področju z največjo poštrevnostjo in silno težkih pogojih zelo uspešno opravljajo svoje veliko poslanstvo.

Ihvala vam vsem za vaš trud in nesebično delo! Naša skupnost bo vložila v bodoče vse napore, da vam delo olajša ter ustvari zanj boljše pogoje, vam pa da odgovarjajoče materialno in široko družbeno priznanje.

Inž. VILMA PIRKOVIČ, podpredsednica OI Novo mesto

Inž. Vilma Pirkovič, ljudska poslanka in podpredsednica OI v Novem mestu

preveč zapostavlja vprašanje formiranja bodočega socialističnega človeka.

Več poudarka šolstvu, prosvetljenju in kulturi!

Skozi vse naše družbene plane, proračune, zakone in razne ekonomske instrumente naše družbe dajemo še vedno mnogo premajhen poudarek šolstvu, prosvetljenju in kulturi. Sicer se prav v zadnjem času položaj v tem oziru zboljšuje, pa tudi novi ukrepi, ki so na vidiku, bodo znatno izboljšali predvsem položaj šolstva. Vendar smatram, da še vedno gledamo na materialna sredstva in napore, ki jih vlagamo v šolstvo, bolj s stališča splošnega ter širokovega izobraževanja mladih ljudi za delovno mesto, kot pa s stali-

Ob dnevu mrtvih se z globoko hvaležnostjo v srcih spominjamo vseh, ki so za prihodnost in srečo svojega naroda darovali največ, kar so imeli — svoja življenja! Njihova predanost ljudstvu in njegovi usodi, veličastni borbi za svobodo nas nenehno spodbuja, da nadaljujemo začeto pot do zmagovitega konca.

Čast in slava vsem padlim borcem in aktivistom narodnoosvobodilne vojske, vsem, ki so v nacističnih in fašističnih taboriških smrti in v izgnanstvu z življenjem plačali svojo ljubezen do svobode, večni spomin vsem žrtvam fašističnega nasilja!

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

Bele krizanteme

Otožno se poslavlja jesen. S prečudovitimi barvami je okrasila gozdove, parke, sadovnjake in z zadnjimi močmi nadela rastlinju tisočerega barve. Redki topli žarki božajo zemljo; listje šelesti pod nogami ali še na drevmih in vse diha v skrivnostnih akordih. Po trudnem delu, ko je izpolnila naloge, se narava pripravlja na zimski počitek, da si bo nabrala novih moči za pomlad. Vrtnice so okrasile te dni čudežno lepi cvetovi belih krizantem.

Zadnji cvetovi, ki kljubujejo mrzlim nočem, podnevi pa budijo novembrske spomine. Vse leto jih skrivamo v srcih, te dni pa bodo privreli iz nas. To so najgloblja, najplemenitejša čustva nepozabnega prijateljstva in spoštovanja do onih, ki jih ni več med nami, a živijo z nami kot nemrljivo simbol svobode in našega narodnega obstoja.

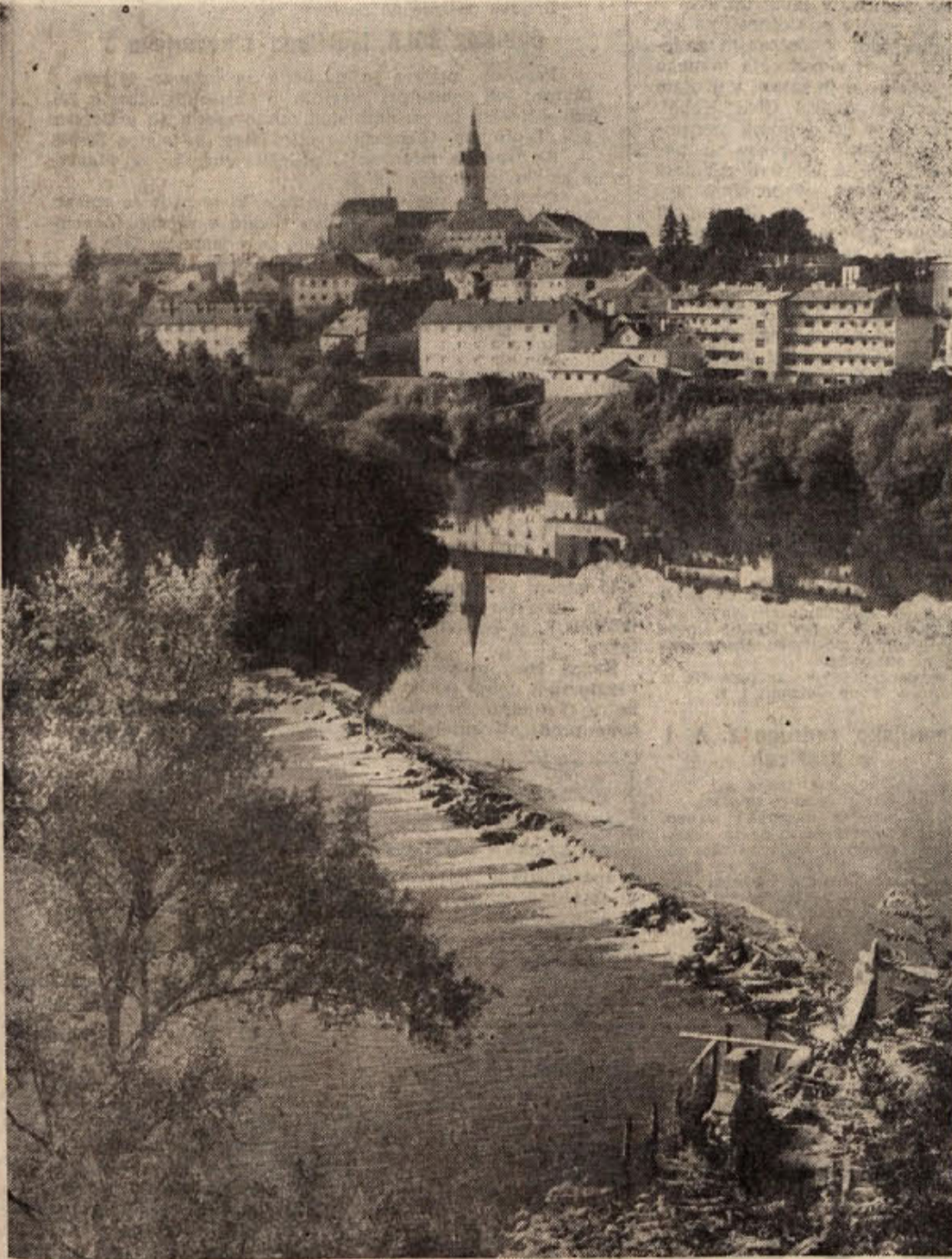
Burna preteklost zadnje vojne je razmejila človeštvo v boju dobrih z zlim. Mračni dnevi fašistične okupacije 1941—1945 so zburili našo domovino, da je v usodnem boju z nasilniki ostala kot en mož in se dvignila v revolucijo:

V. KONGRES SZDL SLOVENIJE: 7. MARCA 1961

20. oktobra so na 17. plenarni seji Glavnega odbora SZDL Slovenije v Ljubljani med drugim sklenili, da bo V. kongres Socialistične zveze Slovenije 7. marca 1961. Na vsakih 1.250 članov bodo na občinskih konferencah SZDL izvolili po enega delegata za kongres.

Na seji je član GO SZDL Slovenije tovariš Viktor Avbelj poročal o osnovah perspektivnega plana 1961-1965 in o nalogah Socialistične zveze.

Tisoče grobov se je prezgodaj odprlo. Koliko trpljenja.

Za 29. oktober — praznik občini Novo mesto, pošilja Občinski ljudski odbor v Novem mestu svoje tople čestitke in najboljšo željo za vsestranski napredek občine. — Hkrati, ko čestitamo tudi mi vsem našim bralcem in naročnikom za letošnji praznik dolenske metropole, lepo pozdravljamo vse prosvetne delavce našega okraja, ki se bodo v prihodnjih dneh zbrali v okrajnem središču, da proslavijo svoj dan prosvetnih delavcev in da se udeležijo prvega Pedagoškega tedna. Pristrčno dobrodošli!

Jutri 12. seja obh zborov ObLO Novo mesto

Predsednik ObLO Novo mesto tov. Maks Vale je sklical za jutri, petek, 28. oktobra, 12. sejo obeh zborov občinskega ljudskega odbora, ki bo ob 9. uri v Sindikalnem domu. Na dnevnem redu so poročila tržne, sanitarne ter veterinarske inšpekcije, poročilo sodnika za prekrške in poročila komisij za pravne predpise, za gospodarstvo in za volitve ter imenovanja.

Lepi načrti LJUDSKE POTROŠNJE

V Brežicah je že precej sodobno urejenih trgovin, sodobne izlozbe polne okusno razvrščenega blaga zapeljivo vabijo potrošnika. Počasi se bodo tudi preostale zastarele prodajalne umaknile novim, lepšim. Trgovsko podjetje Ljudska potrošnja ima kar lepe načrte. Največje poslovalnico, ki nosi ime »Svoboda«, bodo preuredili in specializirali. Stara izložba se bo umaknila novi, sodobnejši; taka usoda čaka tudi notranjo opremo lokala. V preurejeni prodajalni bodo prodajali tekstil in konfekcijo.

VREME

A ČAS OD 27. OKTOBRA DO 6. NOVEMBRA Približno do 28. oktobra dežje z ohladitvijo in včasih celo sneg do nižin. Nato pri do stridnevno izboljšanje vreme na. Po prvem novembru zopet deževje.

Proti formalizmu in zoževalnim težnjam v družbenem upravljanju

Komisija za družbeno upravljanje pri Okrajnem odboru SZDL Novo mesto je nedolgo tega izdelala program dela. Ker v njem nakazuje nekatere značilne pojave v družbenem upravljanju in delavskem samoupravljanju, ki pa jih bo še podrobneje proučila, bomo nekatere misli iz programa uporabili za prihodnji sestavek.

Program ugotavlja potrebo, da bi komisija kot pomožni organ okrajnega odbora SZDL morala posvetiti posebno skrb nadaljnjemu razvoju komunalnega sistema, hkrati opozarja na nekatere pojave, ki ta razvoj ovirajo. Tako je v delovanju nekaterih samoupravnih družbenih organov še precej formalizma. Dejanske odločitve sprejemajo v ozkem krogu ljudi, medtem ko organi družbenega upravljanja nemalokrat samo formalno pritrjujejo. Zoževalne težnje se skrivajo v nalaženju pomembnejših funkcij manjšemu številu ljudi, namesto da bi neprestano širili krog upravljalcev v komuni. Preobremenjenost s funkcijami ima za posledico, da nekateri ljudje ne morejo dobro opravljati vseh svojih dolžnosti, razen tega pa nujno zamerjajo tudi lastno izobraževanje.

Nadaljnje prenašanje sredstev in funkcij okraja na občine ni odvisno zgolj od sprememb v predpisih, temveč predvsem od jasne politične usmerjenosti, ki ne sme dovoliti omahovanja, ali bi ali ne bi. Za to pa ni dovolj samo jasen koncept pri okraju, marveč je potrebno, da se tudi komunne kadrovske in drugače krepijo ter se s poglobljanim demokratskim organiziranjem usposablja za nove in še večje dolžnosti, ne samo pravice. Vloga okraja kot skupnosti komun pa bo seveda tudi še naprej izredno pomembna pri usmerjanju in vsklajevanju razvoja ter nudenju vsestranske pomoči zlasti kadrovske šibkejšim občinam. Komisija za družbeno upravljanje pri okrajnem odboru SZDL bo v sodelovanju

z občinskimi komisijami proučila vse negativne pojave, ki se postavljajo na pot hitrejšemu razvoju komunalnega sistema, in seveda tudi pozitivne izkušnje, ki jih bo treba spremeniti v splošno prakso. Svoje ugotovitve in pobude bo posredovala okrajnemu odboru SZDL, da bi lahko sprejel ustrezna stališča.

NOVI ODNOSI IN PREZIVELE OBLIKE
Komisija v svojem programu nadalje ugotavlja, da bo morala posebej proučiti nekatere probleme v delavskem samoupravljanju in pri vodenju podjetij. Strokovni kolegijski v nekaterih podjetjih so tako ozki in predvsem resorni, da mladi strokovnjaki že težko uveljavljajo svoje pobude za napredek proizvodnje, organizacije dela in drugega. V kakem podjetju se je udomaćila škodljiva praksa, da se o važnih zadevah dogovarjajo na ožjih sestankih predstavnikov delavskega sveta, sindikalne podružnice, organizacije Zveze komunistov in drugih organizacij v podjetju. Ko pozneje o tem razpravljajo organi delavskega samoupravljanja, se sklicujejo na dogovor političnih organizacij. Tu diče bi v resnici šlo za stališče zavestnih političnih sil — v tem primeru gre za dogovor posameznih predstavnikov — ga je moč uveljavljati na seji delavskega sveta le po demokratski poti, preko članov delavskega sveta, ne pa s sklicevanjem na sklep katerekoli politične organizacije. Tudi oblike obveščanja članov delovnih kolektivov o vseh problemih podjetij ne ustrezajo več nastajajočim novim odnosom. Zaradi tega so v nekaterih podjetjih pričeli izdati

jati periodične časnikje, ki svoje funkcije obveščanja še ne opravljajo zadovoljivo, a vseeno že na višji ravni, kot prej nekatere preživele oblike informacij. Potrebno bo, da bodo tovarniški časnikji postajali hkrati tudi obveščevalci komun. Na ta način bodo prispevali k vsajevanju dvojne odgovornosti neposrednega proizvajalca — kot proizvajalca in upravljalca v podjetju ter kot potrošnika in upravljalca v komun.

NE DOVOLITI, DA BI ŠLI V RAZVOJU NAZAJ

Važna ugotovitev komisije, ki pa terja še globlje proučevanja, je širša oblika upravljanja v nekaterih zadevah, h katerim so se pripojila družbena posestva. Če na posestvu, ki je imelo prej svoj delavski svet, s pripojitvijo uklenemo oblike samoupravljanja in se zadovoljimo samo z združenim svetom pri zadrugi, smo s tem naredili korak nazaj v razvoju novih odnosov.

S šolskimi odbori kot eno izmed oblik upravljanja v šolstvu nekaj ni v redu. Komisija je bežno ugotovila, da kakšni šolski odbori obstajajo že tri in celo štiri leta, ne da bi bile v tem času nove volitve. To ni samo v nasprotju s predpisi, marveč pomeni hkrati tudi zoževalno težnjo, ki ovira, da bi se skozi oblike družbenega upravljanja v šolstvu izvršili širši krog državljanov. Bežna analiza dela šolskih odborov pa tudi kaže, da je bila kadrovska izbira v mnogih primerih prepuščena zgolj upraviteljem šol. Tako izbran šolski odbor je dobival vzroke za svoje delo večkrat v vodstvu šole kot pri političnih organizacijah in državljanih.

Komisija je v okrajnem mesurilu že izdelala analizo izkušnje iz sedanjega dela stanovaljskih skupnosti, ki razkriva nekatere splošne značilnosti iz skupne poteze za ves okraj. O ugotovitvah analize je tudi že razpravjal plenurni okrajnega odbora SZDL. Zdej pa bo potrebno, da bodo občinske komisije za družbeno upravljanje še pred plenurnimi občinskimi odbori SZDL stvarneje proučile probleme stanovaljskih skupnosti in s tem prispevale k uspešnejšemu delu plenurnov. fr.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Teden je bil bogat dogodkov in vsi terjajo prostor v našem pregledu. Vendar zaradi odmerjenega prostora ne bomo posegli po vseh dogodkih, pač pa vam bomo posredovali nekaj misli o razvoju kmetijstva pri nas. Tudi o tem je namreč govoril tovariš Edvard Kardelj na velikem zboru v Valjevu, kjer so odkrili spomenik borem revolucije. Mimo tega je tovariš Kardelj govoril tudi o perspektivnem načrtu, ki ga bomo sprejeli v letošnjem letu. O tem so razpravljali tudi na nedavnem plenumu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. O teh stvareh bomo zapisali kaj več v prihodnjih pregledih.

Tovariš Kardelj je dejal, da uspehi potrjujejo, da je naša kmetijska politika pravilna. Poljedelstvo je vse bolj neodvisno od vremenskih razmer, kajti z odgovarjajočimi agrotehničnimi

Kmetijstvo na pravi poti

ukrepi smo dosegli zelo veliko. Čeprav so letos hektarski donosi nižji kot lani, smo kljub temu pridelali okoli 380.000 vagonov pšenice in rži. Leta 1954 smo pridelali le 157.000 vagonov, leta 1952 pa le 190.000 vagonov pšenice in rži. Podobne donose pričakujemo tudi pri drugih kulturah, zlasti pri koruzi. Potemtakem lahko trdimo, da je usmeritev na visoke donose pri nas že povsem utrjena stvar, čeprav pri tem z doseženimi rezultati še vedno nismo zadovoljni.

Pri uspehih imajo največje zasluge družbena posestva in pa zadrage, ki so organizirale kooperacije. V okviru posestev in v kooperaciji smo pridelali približno 40% vsega letošnjega pridelka pšenice. Tu ne gre toliko za velike površine, pač pa predvsem za visoke hektarske donose. Letos so bili povprečni hektarski donosi na družbenih posestvih 30,6 metriskih stotov v kooperaciji 21,9 mtc, posamezniki pa so pridelali le 14,4 mtc pšenice na hektar. Tako prednosti gospodarjenja na velikih posestvih in v socialistični kooperaciji govore že same zase. Podobne, velike uspehe smo dosegli tudi v živinoreji. Živinski fond se je namreč v zadnjem letu močno povečal, saj smo lani pridobili že za 17% več mesa kot dve leti prej, letos pa bo proizvodnja celo za 32% večja.

Toda pri teh uspehih je vendarle treba opozoriti na nekatere slabosti, ki zavirajo napredek v kmetijstvu. Tako na primer gre za stroške proizvodnje, ki so še vedno zelo visoki, oziroma previsoki, da bi bili lahko pokrili z veljavnimi cenami. Zaradi tega kmetijske organizacije nimajo vselej zadovoljivih dohodkov. Še več, ponekod so imeli celo izgube, tako posestva kot zadrage, ki so kooperirale. Nekateri zadrage zaradi tega niso izpolnile svojih obveznosti, ki so jih po pogodbah sklenili s kmetovalci kooperanti.

Seveda bo treba te stvari najprej reševati pri samih proizvajalcih. Mnogo je subjektivnih razlogov, ki povečujejo stroške proizvodnje. Tako na primer so v marsikaterem podjetju šli v nerentabilne investicije brez ekonomskih računov itd. Take napake prinašajo seveda velike stroške in zato nerentabilno proizvodnjo. Za rentabilnost proizvodnje je zelo važen tudi hektarski donos. Posestvo, ki je pridelalo 42 metriskih stotov pšenice na hektar, je stala klia pšenice 26 dinarjev, posestvo, ki je pridelalo le 29 metriskih stotov, ima pri kilogramu že za 7 dinarjev več stroškov. V marsikaterem podjetju in v marsikateri kooperaciji bi pokrili stroške proizvodnje že s tem, če bi hektarski donos povečali vsaj za nekaj metriskih stotov na hektar.

Mimo tega pa bo treba poskrbeti tudi za boljši sistem razdelitve sredstev in za sistem finansiranja v kmetijstvu. Vselej bo bomo mogli vztrajati pri takih cenah, ker potem občine ne bi imele dovolj interesa, da bi razvijale to važno gospodarsko dejavnost. Treba je zagotoviti, da bodo zadrage brezpogojno izpolnjevale obveznosti, ki so jih podpisale s kooperanti. In tu nam bo treba zato pomagati posameznim kmetijskim organizacijam tudi z regresom in subvencijami. S tem bomo premošile težave, ki bodo nastale zaradi morebitnih nižjih donosov, ki bodo posledica slabših pogojev. Zvezni izvršni svet je že sprejel odlok o regresih, ki bodo posestvom in zadrugam olajšali delo.

Dejstvo, da posamezne organizacije niso izpolnile obveznosti, ki so jih sklenile s kooperanti, je tu in tam sprožilo razpravo ali se spleča sodelovati z zadrugo. Čeprav morajo kmetje upoštevati prehodne težave, je vendar jasno, da morajo zadrage brezpogojno izpolniti obveznosti, ki so jih podpisale. To je namreč osnova, na kateri se bo lahko kooperacija v prihodnjih letih še bolj razvijala.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Čeprav je še deset dni do predsedniških volitev v ZDA, je prav tako tvegano napovedovati zmagovalca, kakor je bilo v začetku volilnega boja. Tako vsaj pravi ustanova Gallup, ki organizira ankete o vseh mogočih zadevah, na volitvah oziroma pred njimi pa se v glavnem ukvarja z anketami, ki naj bi prikazale razpoloženje volilcev. Glavna predsedniška kandidata sta že povedala, kar sta imela povedati in zdaj — čeprav nadaljujeta svoj predvolilni boj z »nezmanjšano srditostjo« — več ali manj vidano čakata, kako bodo odločili Američani osmega novembra.

Sporazum o zahodnonemških vojaških oporiščih in skladiščih v Franciji je že gotova stvar. Po tem sporazumu bodo prišli na francosko ozemlje nemški vojniki petnajst let potem, ko so jih zavrnili izgnali iz Francije. Ne glede na zgodovinsko ironijo je napredne Francoze globoko pretreslo dejstvo, da se bodo nemški vojniki urili na francoskem ozemlju baje zato, ker imajo v Zvezni republiki Nemčiji premalo prostora.

Uradni francozi krogi skušajo dokazati, da je ta korak potreben in koristen, vsaj zato, »ker bomo imeli odsele Nemce pod nadzorom«. Dejansko je ta argument prepračil le malo koga. Javnost se sprašuje, kje je francoska armada. Odgovor se glasi, da je francoska armada v Alžiriji, kjer se bojuje z uporniki, medtem pa silijo v deželo »Svabi«.

Toda francosko-zahodnonemški sporazum o oporiščih je samo en element v razvoju odnosov v atlantski skupnosti. Slišati je čedalje več govorice, da nameravajo ZDA decembra na zasedanju

sveta Atlantskega pakta predlagati, da bi NATO postal četira »atomska sila«. Po tem predlogu naj bi zahodna vojaška zveza dobila rakete Polaris z atomskimi naboji. Svet NATO bi tudi dobil pravico odločati o uporabi teh raket, medtem ko je bilo to doslej izključna pristojnost predsednika ZDA.

Niso redki glasovi, ki pravijo, da pomeni ta sklep, dejansko omogočiti atomsko oborožitev Zahodne Nemčije, ki je že tako in tako uradno sporočila, da namerava oborožiti svojo vojsko z atomskim orožjem.

Očitno je, da skuša Bonn do skrajnosti izkoristiti sedanjí zaostren položaj

gospodarstvu. Nevšečnosti bodo na obeh straneh, toda DR Nemčija bo izgubila brez posebnih težav nadoknadila ne samo z uvozom iz drugih držav bloka, ampak tudi z reeksportom zahodnonemških blaga iz drugih zahodnonemških držav, ki nimajo namena slediti Bonnu pri blokadi vzhodnonemškega gospodarstva. Ker ne more biti nobena dvoma, da bonnska vlada ve za dejstva oziroma je vedela za ta dejstva, preden je prekinila trgovske odnose, je očitno, da je storila ta korak izključno z namenom še poslabšati odnose med obema blokoma.

Sem sodi tudi incident, do katerega je prišlo v Bonnu med govorom min-

TEDEN V SVETU

med obema blokoma. Najnovejši korak v tej smeri je sklep zahodnonemške vlade o prekinitvi trgovinskih odnosov z Vzhodno Nemčijo. Trdijo sicer, da sta bila proti temu koraku ministri za gospodarstvo Ludwig Erhard in zastopnik zahodnonemških industrijev Berg, medtem ko je zagovarjal ta ukrep kancler Adenauer, ki si je zanj pridobil soglasje krščansko-demokratske stranke. V resnici pa je Erhardov odpor izviral menda le iz dejstva, da se kancler Adenauer ni prejel posvetoval z njim in je tako »škodoval njegovemu ugledu« kot ministru za gospodarstvo.

Kritiki tega ukrepa poudarjajo, da ni zadaj hudega udarca vzhodnonemškemu

stra Erharda pred zastopniki 24 afriških držav. Minister Erhard je obljubljal afriškim državam gospodarsko pomoč, da bi se rešile kolonializma in pripomnil: »Toda najhujši kolonializem je še zmerom komunistična diktatura sovjetskega tipa...« Pri teh besedah je skočil na noge sovjetski veleposlanik Smirnov, ki je bil tudi navzoč, stopil proti Erhardu in mu začel glasno očitati, kaj je vse Nemčija storila drugim narodom, med drugimi tudi sovjetskimi, saj je bila dvajset milijonov ljudi v ZSSR. Smirnova so »spremilni« detektivki do avtomobila, v zaostrovanju odnosov med Bonnom in Vzhodom pa je bil storjen še en korak...

Za nadaljnjo decentralizacijo javne uprave

V soboto, 22. oktobra, je bil v Dolenjskih Toplicah ustanovni občni zbor Kluba diplomantov Višje upravne šole LR Slovenije. Mimo diplomantov te šole so obnemem zboru prisostvovali tudi predstavniki Sekretariata za občno upravo LRS, Inštituta za javno upravo LRS, Višje upravne šole, okrajev Novo mesto, Celje, Ljubljana in Nova Gorica ter drugi.

V poročilih in razpravi so se udeleženci dotaknili več perečih zadev s področja javne uprave. Tovarišica Ančka Kovčič je v poročilu obravnavala potrebo nadaljnje decentralizacije javne uprave. Pri tem je naglasila, da se pri nas oblikuje komunna kot steber družbenega samoupravljanja, zato je treba pospešiti prenos pristojnosti iz okrajev na komunne hkrati z ostalimi pristoj-

nostmi tudi v delitvi narodnega dohodka. Menila je, da okrajni zadržujejo določene pristojnosti, ki pripadajo komunam. Okrajni naj bi nudili komunam le strokovno pomoč, vse operativne naloge pa naj bi prepustili komunam.

Tovariš Slavko Držar je govoril o nagrajevanju po delu tudi v javni upravi. Poglavitna ovira za pravilne nagrajevanje je naš uslužbeniški sistem, ki omejuje pravice organov javne uprave pri reguliranju prejemkov svojih uslužbenecov. Poudaril je, da je od nagrajevanja v veliki meri odvisno uspešno delo javne uprave. Kot v gospodarskih organizacijah je potrebno tudi v javni upravi uvajati nagrajevanje po storilnosti, za kar je potrebno najti ustrezn sistem ocenjevanja delovnega mesta. Znatne razlike med prejemki uslužbenecov v gospodarskih organizacijah in uslužbenecov v javni upravi povzročajo, da odhajajo uslužbenci javne uprave v gospodarske organizacije. V dokaz so navedli ugotovitve v okraju Celje, po katerih so prejemki višjih uslužbenecov v gospodarstvu za 34 odstotkov višji kot enakih uslužbenecov v javni upravi.

Za prenos pristojnosti na komunne tudi v notranjih zadevah, zlasti s področja javnega prometa, se je zavzel v svojem poročilu tovariš Ciril Kobal. Hkrati se je dotaknil predpisa ljudskih odborov in naglasil, da je pri tem premalo očitna vloga odborniških komisij. Dogaja se, da ljudski odbori odnosno njihov aparat predlože posamezne predpise komisijam ljudskih odborov tik pred sejo v formalno potrditev, kar je nepravilno. Udeleženci občnega zbora, ki so se po mnenju v uvodu navedenih predstavnikov dotaknili res najbolj perečih zadev s področja javne uprave, so se

odločno izrekli za nadaljnjo decentralizacijo javnih služb. Pri tem so posebej poudčrli, da mora decentralizacija zajeti tudi pristojnosti pri delitvi dohodka, pri investicijah in ostalih zadevah družbene samouprave. Skratka, pojem samostojnosti je treba v celoti pokazati v praksi.

Na tem občnem zboru so, kot

povedano, ustanovili Klub diplomantov Višje upravne šole LRS, sprejeli njegova pravila ter izvolili upravni in nadzorni odbor. Popoldne so udeleženci zbora napravili izlet na partizanski Rog, zvečer pa je bila v Dolenjskih Toplicah prva seja novo izvoljenega upravnega odbora in družabna prireditve za vse udeležence.

Počastili so dan OZN

V ponedeljek zvečer, 27. oktobra, je odbor novomeške Mladinskega kluba s sodelovanjem ljubljanskih gostov v novomeški Vajeniški šoli priredil proslavo, s katero so počastili dan Organizacije združenih narodov. Na prireditvi so govorili predstavniki Ljubljanskega dnevnika Miran Ogrin, indonezijski študent Sunato Sudarmo ter kapetan alžirske narodnoosvobodilne vojske Aitisi Mohamed. O pomenu OZN je govoril tovariš Miran Ogrin. Poudaril je, da ta organizacija vedno bolj vpliva na mednarodni položaj. Najprej je reševala samo politična vprašanja, zdaj pa razpravlja tudi o svetovnem gospodarstvu in mednarodnem sodelovanju. Predvsem je pomembno, da so male države prisile do besede, kar smo lahko zasledili na letošnjem zasedanju OZN. Mnoge azijske in afriške države zdaj že same odločajo o svoji prihodnosti.

»Dolga je bila borba za neodvisnost Indonezije,« je poudaril Sunato Sudarmo, ko je govoril o zgodovini svoje domovine. »Toda Danes tudi Indonezija gradi svojo prihodnost.« Tudi kapetan alžirske narodnoosvobodilne vojske Aitisi Mohamed

STANOVANJA

Kaže, da bo letos naša stanovaljska izgradnja narasla za 12 odstotkov, kar pomeni, da bo zgrajenih 68.000 stanovanj, je na nedavni konferenci za tisk izjavila tovarišica Lidija Sentjunc, članica Zveznega izvršnega sveta in sekretar za socialno politiko in komunala vprašanja.

OBJAVE — RAZPISI — OBVESTILA

Razpis Belokranjske železovarnice BELT v Črnomlju

Upravni odbor Belokranjske železovarnice in strojne tovarne BELT, Črnomelj, razpisuje delovno mesto vodje računsko-gospodarskega sektorja. Priglasitje se lahko osebe z višjo ali srednjo strokovno izobrazbo, ki so že bile na podobnih delovnih mestih in ki imajo ustrezne organizacijske sposobnosti. Plača po dogovoru, družinsko stanovanje ali opremljena soba zagotovljena. Pomembne dostavite v 15 dneh po objavi na »BELT«, Črnomelj.

RAZPIS

Komisija za razpis direktorskih mest pri OJLO Novo mesto razpisuje mesto direktorja »Zadrugnik« v Novem mestu. Pogoji: ekonomska fakulteta s petletno prakso ali srednja šola z osemletno prakso v trgovinski stroki ali nižja šola z najmanj desetletno prakso v trgovinski ali komercialni stroki. Nastop delovnega mesta takoj. Osebnostni dohodek se določi po tarinem pravilniku. Rok za vročitve prošnje je 15 dni po objavi tega razpisa.

Razpis trgovskega podjetja »SLOGA« v Sevnici

Trgovskega pomočnika, visoko-kvalificiranega v železnarski stroki, sprejme Trgovsko podjetje na drobnu in debelo »Sloga« v Sevnici. Plača po tarinem pravilniku in po storilnosti. Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

RAZPIS

Na podlagi 244. in 245. člena Zakona o javnih uslužbenih, 7. člena Pravilnika o izjavljanju razpisov uslužbenim mestom za učno in vzgojno osebo (Objave Sveta za solstvo LRS, št. 2 — 1. maja 1959), na predlog Komisije za razpis delovnih mest za učno in vzgojno osebo pri OJLO Novo mesto in sklope Sveta za prosveto in kulturo pri OJLO Novo mesto, izdajam razpis prosih uslužbenih mest v študijski knjižnici »Miran Jarc« v Novem mestu: 1. Mesto višjega bibliotekarja ali bibliotekarja. Pogoji: fakulteta z gimnazijsko predizobrazbo, znanje enega tujega jezika. Prednost imajo prosilci, ki so že službovali v knjižnicah. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanja ni. 2. Mesto knjižničarja III. vrste. Pogoji: srednješolska izobrazba. Prednost imajo prosilci, ki so se že službovali v knjižničarstvu. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanja ni, 1. r.

Mreliška zadruga z. o. j. v Brežicah

razpisuje delovna mesta za: 4 skladišne delavce (moški), 2 vajenca za mesarsko stroko. Pogoji: dovršena popolna osemletna, telesno in duševno zdravlje, sposobnost in volja za to delo. Za delavce obstaja možnost priučitve v stroki. Plača po tarinem pravilniku. Zaradi delovnega mesta v Brežicah imajo prednost kandidati iz Brežic in okolice. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Ponudbe pošljite na upravo KZ Brežice.

Nabirajte zdravilna zelišča

Lubje: češminovih korenin češminovih palic, bregovite. Korenine: arnike, beladone, krvavega mlečka habata, malega divjega janeža, velikega divjega janeža, medvedovih rac, ženjkija, pekoče koprive, srčne moči, bodeče neže, rebrinca. Plodove: češmina, šipka (celega), juščine šipka brez semen, jerebiko brinja sladkega janeža. Razno: gomolje jesenskega oodleska. Nabiralec zdravilnih zelišč in gob si lahko od 17. oktobra dalje ogledajo v skladišču »Gosod« Novo mesto, Slakova 8, nagrajne dobike. Pripravljeni so za VELIKO NAGRADNO ZREBANJE za nabiralec zdravilnih zelišč in gob, ki bo v Novem mestu prihodnji mesec. Dobitki so naslednji: 1. Sijalni stroj »Bart«, 2. kompletna kuhinjska oprema, 3. moško kolo, 4. žensko kolo, 5. radioapar, 6. moška ročna ura, 7. ženska ročna ura, 8. kamgarn za moško obleko, 9. deset vreč čemena, 10. štedilnik »Gorana«, 11. štedilnik »Gorana«, 12. divan.

CENJENIM GOSTOM IZ NOVEGA MESTA IN OKOLICE KAKOR TUDI OSTALIM PREBIVALCEM OBČINE ČESTITAMO ZA 29. OKTOBER IN SE PRIPOROČAMO

GOSTINSKO PODJETJE HOTEL

»Grad Otočec«

OTOČEC

Ob prazniku brežiške občine

Tokrat bomo v Brežicah že sedmič imeli občinski praznik. Ob tem se spominjamo časov, ki so bili za naše ljudstvo najtežji. To so bili dnevi nemške okupacije, ko je fašizem hotel s silo iztrebiti naš življenjski, s tem da je iz spodnjeposavskega področja izseljeval naše ljudi. Pretežna večina občanov je morala v koncentracijska taborišča, njihove domove pa so naselili okupatorjevi privrženci.

Odpor našega ljudstva je v tistih dneh rodil uspešno obojono vstajo proti okupatorju in njegovim pomagačem. Ze v prvih dneh tega plemenitega osvobodilnega boja je bila na našem območju ustanovljena partizanska enota »Brežiška četa«. Bila je in bo ostala pomnejšim rodovom uspel z letal in vodnic v bodočnost. Datum njene ustanovitve smo si izbrali za naš občinski praznik.

dvig živinoreje, ki je pomembna kmetijska panoga v naši občini. To še tembolj, ker velike površine vinogradov v naši občini spričo njihove starosti in izčrpanosti našemu kmetovalcu ne dajejo več primerne dohodka. Tako pot do treba nadaljevati, če hočemo, da bo naša kmetijska proizvodnja dajala vedno več družbi, in če hočemo, da bodo našim kmetovalcem njihov gospodarstva nudila dobro plačilo za vloženo delo.

Letošnjemu praznovanju občinskega praznika daje še poseben pomen dejstvo, da praznujemo 15. obletnico osovoboditve in 10-letnico delavskega samoupravljanja. V teh desetih letih smo dosegli velike uspehe v družbenem upravljanju in v izpolnjevanju proizvodnih načrtov. Plačevanje po učinku se vedno bolj uveljavlja. S skupnimi napori vseh delovnih ljudi si gradimo pot do boljšega življenja. Razmeroma slabo gospodarsko stanje naše komunne nam še posebej narekuje, da povsod tesno sodelujemo pri izgradnji naše komunne. Prav v letošnjem letu smo naredili korak naprej v združevanju napravov za boljše gospodarstvo v občini, saj smo od razpoložljivih sredstev posameznih podjetij združili skoraj pedeset odstotkov. Tudi na kulturno-prosvetnem področju smo kljub težavam dosegli precejšen napredek pri izvajanju šolske reforme, pri strokovni vzgoji kadrov, izobraževanju odraslih itd.

Ob koncu je treba poudariti, da nam doseženi uspehi na eni strani, obstoječe stanje pa na drugi strani narekuje, da moramo pri nadaljnjem delu naše sodelovanja nenehno krepiti za uspešno rast osnovne celice družbenega, gospodarskega in političnega življenja — naše komunne.

Kolektivno v gospodarskih organizacijah in vseh javnih službah ter vsem prebivalcem občine Brežice čestitam za občinski praznik in jim želim v nadaljnjem delu veliko uspehov.

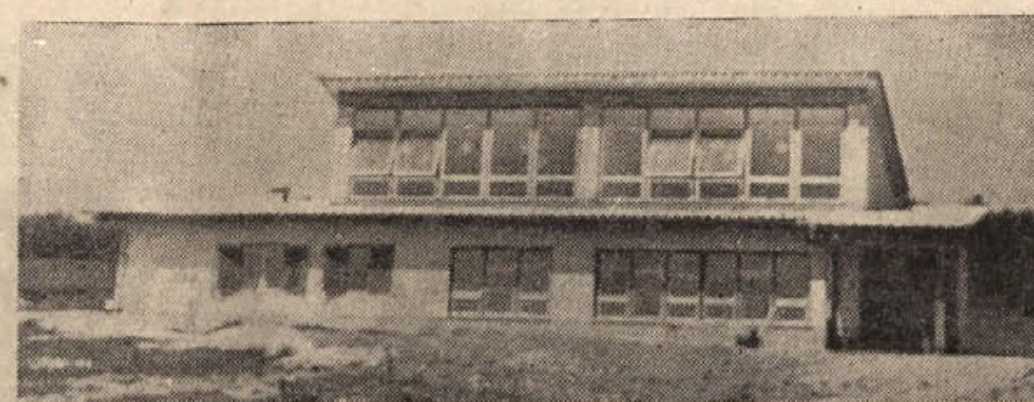
Miroslav Kambič
predsednik ObLO Brežice

Prisrčne čestitke!

V sredo, 2. novembra, bodo številni tovariši iz revolucije, prijatelji, znanci in drugi ljudje stisnili roko našemu

ga zaslišali žandarji, petkrat pa na takratnem sreču. Ob prihodu okupatorjev v naše kraje je Martin že preveč našel svoje mesto; vedel je, kaj nas čaka in bil je med prvimi organizatorji upora na Krškem polju. O tem priča spomenika iz 1941, že julija 1941 pa je bil sprejet v Komunistično partijo. Vsa vojna leta in po osvoboditvi je imel razne vodilne funkcije v organizaciji ljudske oblasti in v politični organizaciji.

Po osvoboditvi ga srečamo na različnih odgovornih mestih: bil je sekretar okrajnega komiteja KPS v Krškem, član okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu, kontrolor republiške kontrolne komisije in pod. Zdaj je podpredsednik ObLO v Brežicah, član občinskega in okrajnega komiteja

Novo šola v Bojsnem ima prav tako dve učilnici; slovesno jo bodo izročili svojemu namenu v nedeljo, 30. oktobra, ob 10. uri dopoldne

Trdni temelji kmetijstva

Občina Brežice je dolgo stala na križpotju, ko je bilo treba odločiti, kam usmerjati razvoj gospodarstva. Industrija je le slabo razvita, zato je razumljivo, da so investicijski skladi preslabi in ne zadoščajo za hitro industrializacijo. Ker je živel v občini pretežno kmečki in ker so pogoji za razvoj poljedelstva, živinorejske, vinogradniške pa tudi sadjarke proizvodnje dokaj ugodni, so se odločili za kmetijstvo. Občina Brežice je bila zato prva v okraju, ki je sprejela odlok o agrominimumu in travništvu. S tem so usvarili trden temelj za razvoj živinoreje.

Ko smo pred leti pričeli vse odločneje uvajati nove, sodobnejše načine proizvodnje, je pričel rasti pomen kmetijske proizvodnje. Danes je ne ocenjujemo več kot manj pomembno in celo nepridobitno, kar še pred nedavnimi ni bil ravno redek pojav. Nedvomno pa dobro organizirana kmetijska proizvodnja, prav zaradi takšnih ocen iz preteklosti, zahteva še danes znatne napore in veliko truda, preden se pokažejo prve sadovi.

Občini Brežice je preostala torej le ena izbira: krepiti industrijo in gospodarske organizacije kolikor jih je, največ skrbni pa posvečiti hitrejšemu razvoju kmetijstva, ki bo nedvomno prav tako kot industrija, pričelo kmalu bogati vrata naše doline vloženi sredstev.

Da bi pospešili razvoj kmetijstva, so se odločili za troje: ekonomsko krepiti kmetijske zadrage, ki morajo postati toliko sposobne, da bodo povečale družbeno proizvodnjo na svojih obratih, ki naj počasi preraščajo v nekakšne kmetijske kombinata. Vzporedno s

tem bodo pospeševali tudi proizvodnjo v zasebnem sektorju s pomočjo že ustaljene oblike pogodbeno proizvodnje, hkrati pa bo ObLO izdal vedno nove in nove odloke, ki bo-jo kmetijsko proizvodnjo nadru-žbenega sektorja pospeševali. Tretja naloga je obnova vinogradov; z njo bodo pričeli najprej na Bizeljskem.

Naštetim smernicam bosta podrejena letni perspektivni načrt in družbeni načrt občine za prihodnje leto. Ker je sredstev zelo malo, bodo lahko za

razvoj družbenih dejavnosti in za državno upravo porabili le toliko sredstev, da bo zagotovljeno njihovo osnovno delovanje. Investicijske sklade pri občini pa bodo uporabljali razumneje kot doslej. Vse preveč so jih drobili na majhne zneske, ki niso dajali zaželenih rezultatov. Odslej bodo pri investiranju temeljito preučili gospodarnost vsake naložbe in raje v manjše število objektov investirali večje zneske, ki se bodo hitreje vračali.

M. J.

Brežicam se obeta veleblagovnica

Trgovsko podjetje »Ljudska potrebnina« bo preuredilo poslovni prostor 1 z vsem 190 kvadratnih metrov velikim prodajalnim prostorom v sodobno prodajalno živilo. Novi prostori bodo opremljeni in preurejeni tako, da jih bo mogoče pozneje, ko bodo dani posojiti brez večjih stroškov preurediti v samopostrežno trgovino. V letu 1962 bodo vso stavbo, v kateri je zdaj poslovni prostor 1, preuredili v trgovsko hišo. S preizidavo upravnih prostorov v prvem nadstropju bodo pridobili 4 nove prodajne oddelke, izmed katerih bo vsak velik po 70 kvadratnih metrov, skupna površina prodajnega prostora v novi veleblagovnici pa bo 60 kvadratnih metrov. Prizadevanje kolektivov in merava načrte uresničiti z lastnimi sredstvi in s pomočjo investicijskega sklada občine Brežice.

Izobraževalni center in delavska univerza

Izobraževalni center v Tovarni pšenstva v Brežicah je doba deluje saj je med najboljimi v okraju, ker center še nima dovolj izdelanih, Delavska univerza Brežice pa jih je lani z uspešnim dejavnostjo pridobila dovolj, so se odločili za koristno sodelovanje. Delavska univerza pomaga izobraževalni centru na metodološkem in organizacijskem področju. Izobraževalni center pa pokriva vsebinsko in potrebe izobraževalca v podjetju ter hkrati skrbi za predavatelje. Letos so dosegli že zelo lepe uspehe pri izobraževanju na delovnem mestu.

Bizeljsko: obnova vinogradov

Kmetijski obrat zadrage Bizeljske usmerja svojo proizvodnjo razen v vinogradništvo tudi v živinorejo, ker potrebujejo za gojenje vinogradov hlevski gnoj. 90 glav živine, kolikor so jo redili doslej, je zadoščalo za gojenje 32 ha vinogradov. Ker je predvidena obnova novih 50 ha vinogradniških površin na področju Drenovca in Janeževih gorci. Najnaprednejši vinogradniki so na to že pristali in tudi združni svet je že sprejel sklep o obnovi. Ker bodo mnogi vinogradniki pomagali z delom, dali hlevski gnoj

in tramovje za žične opore, razčunajo, da bo obnova hektara veljala mnogo manj od 1.300.000 din, kot bi stala sicer. Zasebni vinogradniki lahko dobe kredit te v višini 60 odstotkov potrebnih sredstev; več kot bodo zasebniki prispevali zdej, lažji bo nato obračun. Zadruga ponuja sredstva za obnovo vinogradov že več let, med vinogradniki pa doslej ni bilo pravega sporazuma, čeprav so se predvsem ti, ki imajo že izrpane vinograde, za obnovo navduševali. Peronospora prizadene bizeljskim vinogradnikom vsako leto veliko škodo, ker z ročnim škropljenjem ne utegnejo vsega pravočasno poskropiti. V obdobjih vinogradnih bodo to delo opravljali s stroji, zato bo škoda peronospore znatno manjša.

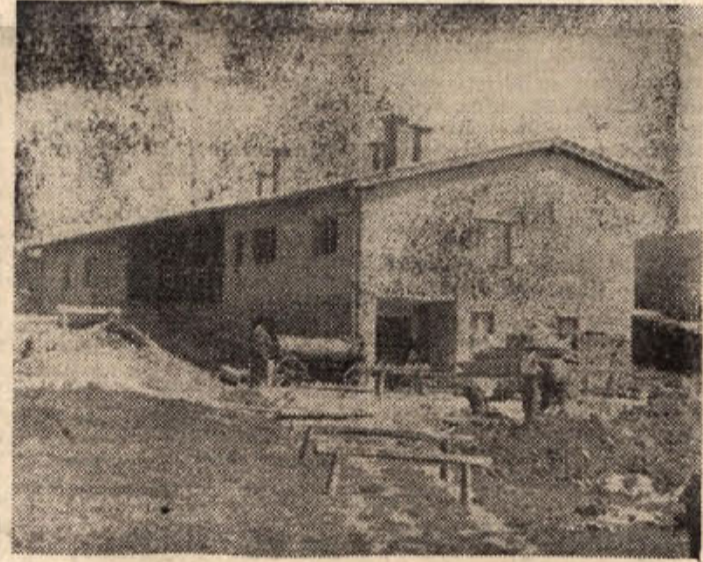
»VINO« v Brežicah je izpolnilo letni plan

Podjetje »Vino Brežice« je že 7. oktobra doseglo in presveglo svoje letošnje družbeno načrta za leto 1960. Ko so odposlali 45 vagonov vina za Belgijo, so te naloge dosegli in celo že presveglo.

NAROCITE SI DOLENJSKI LISTI

Spored prireditev ob občinskem prazniku v Brežicah

- CETRETEK, 27. oktobra:** ob 19.30 slavnostna akademija v počastitev občinskega praznika; ob 20.30: otvoritev vinske razstave v Domu JLA, ki bo odprta do vključno nedelje, 30. oktobra
- PETEK, 28. oktobra:** ob 7. uri: budnica; ob 8. uri: slavnostna seja občinskega ljudskega odbora; ob 10.30: komemoracija pri spomeniku padlih borcev Brežiške čete na Koldovcu; ob 10.45: odhod motoriziranih patrol — nosilcev vencev k spomenikom padlih borcev; ob 15. uri: otvoritev nove šole v Mrzlavi vasi
- SOBOTA, 29. oktobra:** ob 14. uri: otvoritev vodovoda na Catežu
- NEDELJA, 30. oktobra:** ob 10. uri: otvoritev nove šole na Bojsnem kot zaključek slovesnosti ob občinskem prazniku

Novo šola v Mrzlavi vasi ima dve učilnici. Odprli jo bodo in izročili tamošnjim mladim jutri, 28. oktobra, ob treh popoldne (Foto: Lojze Kastelic)

Martinu Bajcu-Gregi, ki bo ta dan stopil v drugo polstoletje svojega plodovitega življenja. Na ta dan pred 50 leti se je rodil Martin kot sin revnega, podeželskega obrtnika na Gmajni, pri Raki. Doma se je izučil čevljarške obrti, nato pa delal vse do odhoda v partizane. Leta 1940 je odprl svojo delavnico v Kostanjevici na Raki. Ze leta 1933 pa je začel politično delati. Sodeloval je v takratnih naprednih organizacijah. Ni čudno, da so ga leta 1936 za štirinajst dni zaprli v ljubljansko šempetrsko vojašnico zaradi organiziranja demonstracij proti aretacijam nekaterih tovarišev in proti režimski dejavnosti. Tudi kasneje so ga večkrat preganjali; dvajsetkrat so

10 milijonov so prispevali sami

Po predračunu bi veljal vodovod v vaseh Bojsno, Mrzlava vas in Catež 14 milijonov dinarjev. V Mrzlavi vasi je predviden le za šolo. Prebivalci v vseh omenjenih vasi so krepko prisrkočili na pomoč. Krajevni odbori in Socialistična zveza so uspeli z dobro organiziranimi prostovoljnimi deli, — prebivalci so sodelovali pri izkopu jarkov, pri zasipavanju in opravili številne vožnje z vprežno živino, — prispevali kar 10 milijonov dinarjev, tako da je Občinski ljudski odbor Brežice dal le 4 milijone. Novi vodovod bo za vse vasi velika pridobitev, saj bo voda, ki bo pritekla iz pip, mnogo bolj zdrava in čista kot ona v studencih, ki jo skali vsaka nevihta, pa tudi gospodinje bodo rešene napornega prenašanja polnih vedri in škafov.

Ne rečite: »O našem kraju pa nikoli nič ne piše«; raje se odločite in nam napišite, kaj je pri vas novega!

DREVI NA BIZELJSKEM

PODRUŽNICA NOVINARSKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE V NOvem mestu bo priredila S SODELovanjem občinskega in krajevnega odbora SZDL in odbora LMS NOCOJ ob 19. URI NA BIZELJSKEM V DVORANI ZADRUŽNEGA DOMA

ustni časopis

Sodelujejo novinarji Dela, Dolenjskega lista in RTV Ljubljana, predstavniki domačih kolektivov in javnega življenja. V zabavnem delu programa nastopajo domači godbeniki. Na programu: fotoreportaža, nagradno žrebanje, humor in zadnje novice. Vstop prost.

MLADINA BREŽIŠKE OBČINE ZA LETOŠNJI MESEEC TEHNIKE

Mlada volja si je utrla pot

Sedaj, ko pišem članek o njih prizadevnosti in imam pred seboj poročila o delu šestnajstih osnovnih šol, imam v mislih vseh 3209 učencev, pionirjev in pionirk, ki sem jih srečeval na šolskih vrtovih, na njihvah in novih nasadih, na športnih igriščih, v delavnicah in šolskih kuhinjah — na žalost ne na prireditvah — se želim dotakniti njihovih misli in jih prenesti staršem, učiteljem, družbenim organizacijam, posebej patronatom, sploh vsem, ki jim je mnogo do gospodarskega napredka občine in vzgoje otrok.

Vključeni v tekmovanje, so se pionirji in pionirke pod vodstvom svojih učiteljev lotili izpolnjevanja zadržanih programov. Čeprav so bili programi ponekod pogumneje zastavljeni, ponekod pa skromneje, kar je v glavnem odsev pogojev, v katerih dela šola, so bili v mnogih odredih tudi prekorajeni.

Pionirski odredi so delovali izven šolskega programa in časa na raznih sektorjih. Pionirski odredi, kjer so bili pogoji za ustanovitev pionirske zadrage, so letos prvič pridelovali na lastni zemlji. Nastali so prvi nasadi. Zadrage so delovale v naslednjih šolah: v Globokem, Artičah, Sromljah, na Bizeljskem, Dobovi. S tem pa ni rečeno, da je bila možnost dela v zadrugi le v teh šolah. Razen tega, da so se v pionirskih zadrugah pionirji prvič srečali z zadržanimi traktorji in drugimi stroji, so tudi prvič občutili vprašanje, ki spremlja vsakega kmečkega proizvajalca — kako proizvesti čimveč in čim ceneje. Dolenjsko tu ne moremo govoriti o »finančnem uspehu«, saj so mlade roke res še mlade in šibke, toda o moralnem uspehu že lahko govorimo. Vnovčenih je bilo mnogo kmetijskih pridelkov; nekaj je šlo za drugi za strojna dela in semena ter gnojila, drugo pa za šolske kuhinje. Tako so v 7 šolah pripravili za zimo okrog 480 litrov sadnega, grozdnega in ribezovega soka, 470 kg marmelade in 270 kg razne konzervirane zelenjave.

V vseh ostalih šolah, kjer so bili pogoji za ustanovitev pionirske zadrage težji, so pionirski odredi delovali v, skoraj bi rekli, »neštetihi krožkih«. No, vendar sem jih preštel in ugotovil, da je bilo dejavnih 28 krožkov.

V delo krožkov je bilo vključeno 88% vseh pionirjev ali 2.855 od 3.209. V krožke je bilo vključenih 3.917 pionirjev in pionirk, kar pomeni, da so mnogi delovali v dveh ali več krožkih. Najštevilnejši so bili pevski (545 pionirjev), dramatski (434), šahovski (295), športni (427), tehnični (256), vrtnarski (401), kmetijski (224), modelarski (128), in fotokrožek (112). Po številu manjši (in tudi samo po določenih šolah) so delovali literarni krožek (78 pionirjev), recitacijski (42), folklorni (73), prometni (228), biološki (18), krožek rejcev malih živali (14), godbeni (5), knjižničarski (29), lutkarski (90), filatelistični (20), ga-

silski (25), tamburaški (7), prirodoslovni (91), čebelarški (34), risarski (34), streliški (25) in krožek prve pomoči (15).

Dejansko sem tu res skopo naštevati krožke in številke, toda v teh številkah je skritega toliko dela in dobre volje, da želim, da prav vsi pionirji občutijo svoje zadovoljstvo, ko vedo, da so vsteli v te številke, prav takšno zadovoljstvo, kot so ga doživljali ob vse mogočih prireditvah s širokim programi vse od prvih prazničnih dni (občinski praznik, dan republike, novoletna jelka, Frešernova proslava, pustna poverka, Zupančičeva proslava, dan žena, praznik dela, praznik mladosti), tja do zaključne šolske proslave, kjer so bila razstavljena dela tehničnih krožkov.

Številna so bila športna srečanja in tekmovanja v odbojki, rokometu, badmintonu, svedano je bilo sodelovanje na »Zletu bratstva in enotnosti« v Novem mestu in aktivno sodelovanje v Tivoli štafeti.

V vsem tem naštevanju je nešteto veselih in razburljivih trenutkov, od prireditelj in nastopov ter športnih tekmovalcev do pogledov na končne izdelke lutk, krmilnic, valilnic, rib itd. tja do značik II. in III. stopnje pri prometnih krožkih.

Solski vrtovi so lepše in bogatejše začrteli v mnogih šolah — lahko pa bi še lepše. To moramo priznati. Bile so organizirane dežurne službe, pri katerih so prišle do izraza tiste male skrbi in odgovornost. Nekateri odredi so delali v družbeno koristnih akcijah kot so pogozdovanje, pomoč kmetijski zadrugi, pri komunalnih delih in lepašnji okolice.

Glede patronatov ne morem najti pohvalne besede, niti je ne morejo najti pionirji. Formalnost pri prevzemanju patronata nad pionirskim odredom daje kaj malo poleta mladim. Vemo pa dobro, da so pionirji skromni in da bi znali spoštovati tudi najmanjši pomoč — pa tudi moralno pomoč, ki smo jo tudi pogrešali. V mnogih odredih so pomagali tudi starši otrok (dovoz gnojna, pomoč z nasveti).

Prikazal sem le delček tistega, čemur pravimo — uspeh. Pionirji in pionirke so dokazali, da so voljni delati in takšnih akcijah, toda potrebujejo pomočnike in svetovalce, pomoč in priznanje.

Ne nameravam hvaliti posameznih odredov — res je, vsak je delal: eni z večjim, eni z manjšim uspehom. Pohvalo zaslužijo vsi pionirji tam od Pečice, Sromelj, Pišec, Globokoga, Artič, Brežice, Buševce vasi, Cerkeci, Skopje, Cateža, Velike Doline, Dobove, Kapel, Stare vasi, Bizeljskega tja do Orešja.

Za njih delo so pripravljene skromne nagrade v Novem mestu. Društvo prijateljev mladine in pristojne organizacije pa bodo skušale najti sredstva, ki razveseljujejo in grejejo tako kot pohvala in toplja obutev in obleka.

Inž. Mile Pieterski

Po svetli poti uspehov

(NAPIS NA SPOMINSKI PLOŠČI V VEZI HEROJEV V NOVI MESTU)

Leta 1956 smo pripravljali petletni perspektivni plan. »Tako velike naloge, to je vendar neizvedljivo!« smo govorili, ko smo prelistavali zajetni zvezek, prebrali številke in, čudež se, vzdihovali. Ko smo pripravljali družbeni načrt občine Novo mesto za letošnje leto, so se dvomi že povečali. Sklenili smo izpolniti petletni plan v štirih letih. To je hkrati pomenilo opraviti naloge dveh let v enem letu! Mnogo trdih bitk s posameznimi kolektivi je bilo treba izvojevati, preden so pristali na predlagane naloge in načrte.

odstotkov več kot lani smo naredili v tridesetletju v vseh panogah; kmetijstvo družbenega sektorja celo za 113 odstotkov, industrija za 44 odst., gradbeništvo pa za 37 odst. več kot v enakem razdobju lanskega leta. Skoroda vse panoge se z večjim ali manjšim odstotkom uvrščajo k našim uspehom.

Letošnjega leta z doslej nesuljenim delovnim poletom in velikimi napori izpolnjevali naloge družbenega načrta.

Trgovina v novi obleki

Trgovina se je že lani in predlani pričela odevati v novo obleko: po Novem mestu so pričele rasti sodobno opremljene poslovalnice v svetlih, za oko privlačnih prostorih. Letos je bil storjen še večji korak v tej smeri: dobili smo kar štiri nove poslovalnice, ki so mestu v ponos: novo delikatesno trgovino, prodajalno Astra, obnovljeno poslovalnico Avtodeli in preurejeno Drogerijo. Starodavni novomeški Glavni trg odkriva v svojih nedrjih novo lepoto.

proizvodnje in kljub črnoledim napovedim dvomljivcev dosegle večji bruto proizvod kot kdajkoli doslej. Razvoj je prerasel mnoge manjše zadržke, ki niso bile sposobne živeti; združile so se z večjimi, te pa zdaj laže zmagujejo vse naloge. Kmetijski proizvajalci so že spoznali prednosti sodobne proizvodnje v kmetijstvu. Otrpeli so se predsodkov, brez prepričevanja posegajo po novih visokorodnih semenih, gnojeh z umetnimi gnojili in se radi poslužujejo kmetijskih strojev.

V okviru kmetijskih zadrug rastejo zadržke ekonomije, na njih se, čeprav še na sorazmerno majhnih površinah, pričelna blagovna proizvodnja v kmetijstvu, ki bo kmalu zajela

Stroj v tovarnah nenehno teko

Največji delež pri uresničevanju letošnjega družbenega načrta občine Novo mesto je prevzela industrija. Ta bo do konca leta ustvarila za 7 milijard 658 milijonov din bruto proizvoda. Popolni podatki za tridesetletje še niso zbrani, vendar so naloge kljub številnim težavam uresničene. Industrija motornih vozil je bila letos predmet številnih razprav. Proizvodna dvorana je pričela šele v marcu služiti namenu. Čeprav obratuje tovarna še vedno v zelo tesnih prostorih, saj obsega ves njen prostor komaj desetino tega, kar imajo avtomobilske tovarne sicer, proizvodnja kljub temu teče. Glavna naloga: osvojiti proizvodno tih avtomobilov na dan, bo letos uresničena. Tovarna se bo nato razvijala v skladu s sredstvi, ki jih bo družba vanjo vlagala. Nekdanji podgorski kmet, ki je pred nedavnim znal obračati samo motiko, proizvaja danes v novi tovarni svetle, lepe avtomobile.

OB LETOŠNJEM OBČINSKEM PRAZNIKU NOVEGA MESTA

načrte. Bitka za družbeni načrt je pričela v vseh kolektivih že januarja, že od prvih dni letošnjega leta so vsi trezno razmišljali o velikih nalogah in jih hkrati sproti kar najbolj izpolnjevali. Uspehi prvega tridesetletja potrjujejo upravičenost napovedi, ki se nam je zdela v začetku leta preveč optimistična, namreč: da lahko petletni perspektivni načrt izpolnimo že letos.

Zaradi dobrega začetka: do 36 odst. več kot lani!

Naši delovni ljudje so že od nekdaj polni ustvarjalne volje, ne boje se naporov, le redkokdaj omahujejo. Toda uspehi letošnjega leta so zasedli vse dosedanje. Kako to? Letos smo pričeli družbeni načrt uresničevati z vso resnostjo že januarja, že prve dni leta smo povečali vse napore do skrajnosti, ne čakajoč »odločilnih mesecev« konec leta, kot smo to delali vsa leta doslej. Po približni oceni (poudarjamo, da je raje nižja kot višja), je družbeni bruto proizvod — ustvarjen v občini do 30. septembra letos, za 36 odstotkov višji kot v enakem razdobju lanskega leta. Vsi pa vemo, da je bil že lanski plan kar močno »napet«, kot pravimo. Ze v prvem četrtletju je bil družbeni načrt izpolnjen le za nekaj odstotkov nižje, konec polletja so bili uspehi še ugodnejši, na koncu tridesetletja ugotavljamo, da je že vrsta kolektivov, ki bodo te dni izpolnili naloge proizvodnega načrta. ZA 36

Upravičene želje Slatenčanov

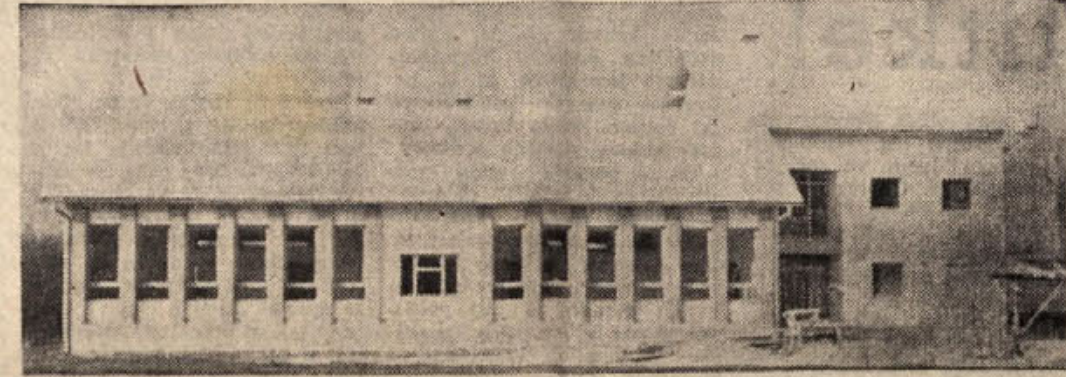
Elektrifikacija podeželja se počasi približuje h koncu. Mnogo denarja in truda so organi ljudske oblasti, prebivalci sami in kolektiv DES vložili po vojni v to pomembno delo. Med kraji, ki imajo še vedno iz-

luč očem pravzaprav bolj škodli kot koristi. Zato je že lani dobival elektriko prek Krke iz Mačkova. Rečeno — storjeno! Za nov transformator so prispevali Slatenčani in okolščani nad 400 tisočakov v denarju, opravili so vse prevoze in vsa gradbena dela. Izkopali so tudi jame za daljnovod in kupili drogeve. Proračun za vsa dela znaša menda 750 tisočakov; nekaj bo po obljubi primaknil k temu tudi ObLO v Novem mestu.

Ze prvo elektrifikacijo so Slatenčani s sosedi izpeljali sami. Zdad, ko gre za nov daljnovod iz Mačkova, so spet pridno zavihali rokave in veliko naredili. Nekateri vasi okrog Smolenje vasi, ki še nimajo elektrike, so že tretjice kupile drogeve za elektriko, ker so jim prvi zgledali. Zato prosijo prebivalci te novomeške okolice ObLO in DES v Novem mestu, da jim pomagajo do dobrega toka in da ne bi nova transformatorska hišica stala prazna še naprej. Prazna je že tako več mesecev. — Ob letošnjem občinskem prazniku Novega mesta si prebivalci Slatnika z okolico vred žele predvsem močnejši tok in prosijo pristojne organe, da jih pri tem podpro.

redno slabo luč, je tudi Mali Slatnik z vso okolico. Zdad dobiva luč iz Zabje vasi, odkoder pa je le malo daleč: žarnice na Slatniku in v okolici zvečer le žalostno brle. Taka »napol

V nedeljo odprta nova šola v Zameškem pri Šentjerneju. Dve svetli učilnici sta postali dom zameške in okoliške mladine (Foto: Lojze Kastelic)

V Bralju so hkrati zrasla nova trgovska skladišča, ki bodo močno omilila veliko pomanjkanje skladiščnih prostorov. Trgovina se specializira in približuje potrošniku, kar je obema le v korist.

V bogato klasje so zarezali kombajni

Kmetijske zadrug so letos oddale trgovsko poslovanje, ki jih je že vsa leta doslej močno hromilo. Z mnogo večjo vlogo so se lotili svoje osnovne naloge: pospeševanja kmetijske

ve površine. Občinski ljudski odbor je letos sprejel odlok o agronomijumu za pšenico in travništvo. Oboje je trdna podlaga za bodoči še hitrejši razvoj kmetijstva. Razdobljena/kmetijska posestva, ki so do letošnjega leta le živovarila, je prevzelo KGP Novo mesto. Na 2436 ha površini se po načrtih kmetijskih strokovnjakov razvija načrtna proizvodnja, ki bo v prihodnjih letih zlahka zadostila vsem potrebam domačega tržišča in razen tega prodajala svoje proizvode tudi drugam.

Za mladi rod, za gospodinje in matere

Zapustimo tovarniške dvorane, kjer stoje v dolgih vrstah stroji, izognimo se zdaj poljem, kjer motorji traktorjev sopeče vlečejo pluge in si ogledujemo bližnje okolice, svet, v katerem živimo dan za dnem.

Ali smo že pozabili? Letos je Novo mesto dobilo lep, nov, športni stadion, ki bo še dolga leta zadostil vsem potrebam telesne vzgoje. Na njem bodo merili svoje moči mladi in stari športniki vsako leto od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Ob stadionu je zrasla stavba s sanitarijami, prhami in z oblačilnicami, skoraj enaka pa na športnem telovadšču na Loki.

Mladinska politična šola v Novem mestu

V širokem programu idejno-vzgojnega dela z mladino vzemajo važno mesto večerne mladinske šole, ki s svojim programom pomagajo, da služatelji pridobijo potrebno znanje. Organizacija teh šol zahteva precej truda. Mladinska voštva so se naslonila na ideološke komisije pri Občinskih in-mitajih Zveze komunistov in na občinske ljudske univerze, ki bodo lahko pomagale zlasti pri izbiri predavateljskega kadra. Trenutno kaže, da se bo v kratkem začela mladinska šola v Novem mestu, ki bo v glavnem zajela mladino iz delovnih kolektivov, ki se zelo zavzema za to šolo.

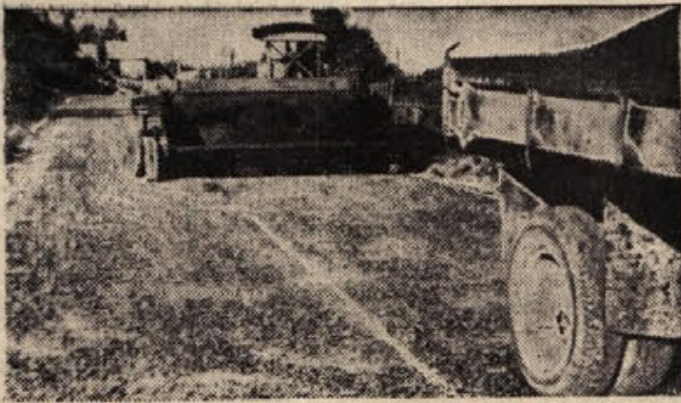
Miloš Jakopec

Življenje smo dali, vse smo žrtvovali, kot v težkih sta dneh nam veleli dolžnost in zavest. V vas dalje živimo, ker vaša vseživa smo vest. Vse dni naj bo z nami, spomin naj vam drami, da misli, ki zanjo smo umrli, ostane vsak zvest.

MLADINCI!

Občinski komite LMS Novo mesto prosi vse mladince, ki želijo obiskovati večerno politično šolo, naj se zgledajo na Občinskem komiteju LMS Novo mesto, kjer bodo dobili vse potrebne informacije. Hkrati obveščamo vse, ki se zanimajo za mladinske mačke, da jih imamo dovolj na zalogi — cena 50 dinarjev.

Občinski komite LMS Novo mesto

Prizorek z asfaltiranja obnovljene ceste čez Gorjance. Če deli ne bi tako zelo najajal, bi se zdaj po lepi, novi cesti že lahko vozili — pa, tuji do tega ni več tako daleč. Zdad z deli res hitijo in vsak dan je videti več črne »vijugaste kače«, ki sili v Gorjance...

Najboljši: Stopiče, Novo mesto in Šentjernej

Letos spomladi se je v celni državi začelo tekmovanje pionirjev osnovnih šol in mladih zadrugnikov v raznih dejavnostih. Ocena te dejavnosti obsega:

- 1. sestavo programa dela in izvajanje tega programa (ocena 5 točk);
2. ustanavljanje, delo in samopripravljanje pionirskih zadrug, pri čemer je poudarek na samopripravljanju (10 točk);
3. delovno dejavnost, število krožkov, število pionirjev, vlaganih v krožke, delo krožkov in vodstvo krožkov po pionirjih (30 točk);
4. obdelava zemljišča (šolskega vrta), dežurnost, obdelava med področnicami, naprava nasadov na vrto ali drugje, skupaj 10 točk;
5. kmetijska delovna dejavnost v evidenci dela (skupaj 15 točk);
6. delo pionirjev in mladih zadrugnikov na naših osnovnih šolah;
7. vključevanje v družbeno koristne akcije: požarogazovanje, obiranje hmelja, urejanje spomenikov in grobov padlih borcev itd. (10 točk);
8. spoznavanje naprednega kmetijstva z ogledi družbenih posestev in zavodov (10 točk);
9. ustanavljanje, delo in samopripravljanje pionirskih zadrug, pri čemer je poudarek na samopripravljanju (10 točk);
10. delovna dejavnost, število krožkov, število pionirjev, vlaganih v krožke, delo krožkov in vodstvo krožkov po pionirjih (30 točk);
11. Navedena dejavnost hoče pionirje navajati k samostojnosti in je poudarek predvsem na tem. To je vsekakor pozitivno. Sodimo pa, da je morda premalo poudarka na ureditvi šolskih vrto, nasadov in dela na vrto. Kljub tej pomanjkljivosti je pa z oceno dela po navedenih dejavnostih možno dobiti razmeroma ustrezno podobo dela pionirjev in mladih zadrugnikov na naših osnovnih šolah.
12. V novomeški občini se je od 30 šol prijavilo za tekmovanje 21 šol (70 odstotkov). Za tekmovanje se niso prijavile osnovne šole v Podgradu, na Dolžu, v Brusnicah, Gaberju, na Drči, v Zameškem, Šmarjeti, Karteljevem in Lazah. Iz tekmovanja so bile izločene šole v Mirni peči in Prečni, ker razen prijave niso poslane nobenega poročila o delu. Občinska komisija za ocenitev dela pionirjev in mladih zadrugnikov je te dni končala delo in so posamezne šole dosegle od 100 dosegljivih, naslednje število točk:

1. osnovna šola Stopiče	83 točk
2. osnovna šola Novo mesto I. in II.	84 točk
3. osnovna šola Šentjernej	81 točk
4. osnovna šola Birčna vas	71 točk
5. osnovna šola Otočec	72 točk
6. osnovna šola Smihel	71 točk
7. osnovna šola Vavta vas	63 točk
8. osnovna šola Dolenjske Toplice	62 točk
9. osnovna šola Skočjan	59 točk
10. osnovna šola Mali Slatnik	56 točk
11. osnovna šola Bela cerkev	55 točk
12. osnovna šola Orehovica	54 točk
13. pomožna šola Smihel	48 točk
14. osnovna šola Teska gora	47 točk
15. osnovna šola Soteska	45 točk
16. osnovna šola Gor. Sušice	41 točk
17. osnovna šola Šmarjenske Toplice	40 točk
18. osnovna šola Globodol	39 točk
19. osnovna šola Grčevje	38 točk

Ce bi ocenjevali samo šolski vrst in nasade, bi brez dvoma bila na prvem mestu šola v Birni vasi s svojim lepim nasadom, nato Stopiče, Novo mesto in Otočec. Toda oceniti je bilo potrebno tudi drugo dejavnost in zato se naj nihče ne jez, če ni na vrhu lestvice.

Navedena ocena je samo predlog občinske komisije okrajni ocenjevalni komisiji, ki bo dokončno odločala o nagradah. Po zadnjem okrajni komisije bo nagrad več in jih bodo dobile vse šole, ki so se tekmovanja udeležile, vsi red in višino nagrad za posamezno šolo bo pa dokončno odločila okrajna ocenjevalna komisija.

Obzlatujemo, da se tekmovanja niso udeležile še ostale šole v občini, med katerimi bi bile nekatere lahko, če že ne na prvem mestu, vsaj v sredini navedene lestvice. Želimo, da bi pri tem spodbudnem tekmovanju priložino leto sodelovali vse šole, saj je ta vrsta tekmovalnega dela spodbuda za delo naših otrok. D. T.

Spored prireditev za 29. oktober, praznik občine Novo mesto

CETRTEK, 27. oktobra: v Studijski knjižnici bo odprta razstava »Izbor knjižnih novosti SK Mirana Jarca v letu 1960 (odprta do 5. novembra). V DOLENJSKEM MUZEJU bo odprta razstava: Novo pridobljeni predmeti v letu 1960

PETEK, 28. oktobra: ob 20. uri v Domu ljudske prosvete: Drama SNG iz Ljubljane — Matej Bor: ZVEZDE SO VEČNE

SOBOTA, 29. oktobra: ob 8.30 na Glavnem trgu: koncert godbe na pihala; ob 9. uri: zborovanje na Glavnem trgu, govori podpredsednik Izvršnega sveta LRS tov. dr. Jože Vilfan; ob 10. uri: tradicionalni tek 29. oktobra s ciljem na Glavnem trgu; ob 10.15: položitev venca v spominski loži narodnih herojev na Vrahih; ob 10.30: otvoritev pedagoških razstav v prostorih Vajenske šole; ob 11.30: otvoritev upravne stavbe, razvite prapora in športne prireditve TVD Partizan Novo mesto — vse na Loki; ob 15. uri: v Domu LP priredi Svoboda Dušana Jereba Hamiltonovo dramo PLINSKA LUC

Ob 15. uri v Domu JLA: vokalni koncert: Slovenskega okteta; ob 20. uri v Domu JLA: baletni večer solistov ljubljanske Opere

NOVA ŠOLA V ZAMEŠKEM

V nedeljo, 23. oktobra, je bila dopoldne na slovesen način izročena namenu nova šola v Zameškem. Staro šolsko plosče, ki je stalo na istem prostoru, je uničila vojna vohra. Pouk se je po vojni, spremljan s številnimi težavami, odvijal v navadnem kmečkem postopju. Vse to je okoliške prebivalce sililo h gradnji novega šolskega poslopja, za katerega je bilo težko zbrati potrebna sredstva. Leta 1957 je bil ustanovljen gradbeni odbor. Prebivalci so vneto sodelovali. Vozili so gradbeni material, prispevali les in pomagali na različne druge načine. V letih 1958 in 1959 so stavbo dograjevali, preteklo nedeljo pa je

bila izročena namenu. Nova šola, ki se lahko meri z najboljšimi šolskimi stavbami v okraju, je stala le 15 milijonov dinarjev, ker so 3 milijone prispevali prebivalci s prostovoljnimi delom in podarjenim gradbenim materialom. Če bi je gradilo podjetje, bi veljala najmanj 22 milijonov.

Na lepi otvoritveni slovesnosti so sodelovali domači učenci in učenci osemletke iz Šentjerneja, zvrstilo se je več govornikov, nato pa je ključno nove šolske stavbe prevzel predsednik šolskega odbora. Učenci so predstavnik občine in družbenega upravljanja v solstvu ter gradbeni odbor obdarili s cvetjem.

»staro in novo« — kozolec in šupa pred vrsto novih blokov nad Ragovsko cesto. Se nekaj let, pa bo sodoba Novega mesta docela spremenjena. Nova, strnjena naselja govore sama po sebi dovolj prepričljivo o hitri izgradnji Novega mesta, okrajnega središča

NENAVADNI ŠOLARJI

»Pri nas sta šola in praksa eno...«

Dopoldan na dvorišču grškega gradu. Odmor. Slušaatelj SREDNJE KMETIJSKE SOLE ZA ODRASLE se v gručah pogovarjajo. Pristopim k skupnici treh. Pogovarjajo se o predmetu, ki ga bodo imeli čez nekaj minut. O agrarni politiki.

»Sicer pa to pri nas ni najvažnejši predmet,« je povedal Marko Sterbenc. »Pri nas je poudarek predvsem na živinoreji in poljedelstvu...«

Od posameznih predmetov je pogovor napeljal na šolo na učenje.

»Zakaj ste se odločili za to šolo?« me je zanimalo.

»Tukaj na Grmu sem pred leti končal nižjo kmetijsko šolo. Potem sem bil v službi v KZ v Starem trgu. Vesel sem sprjel vest, da je organizirana srednja kmetijska šola za odrasle...«

Govorili so o šoli, o dneih, ki so jih prebili tukaj.

»Se letos bomo gullili hlače,« se je pošalil »učenc«. Zavznilo je. Razšli smo se. Odhiteli so v učilnice.

Se marsikaj se hočejo naučiti!

»Rad bi se izpopolnil!«

Vrvenje na hodniku v gimnaziji. Nekaj minut pred četrtjo je. Slušaatelj SREDNJE EKONOMSKA SOLE ZA ODRASLE hite v razred. Prvo uro imajo slovensčino. Poslušajo določeno prosvetljenstva. »Bo kaj utrjevanja? Izpraševanja?« pomisljajo.

Nekaj minut pred zvonjenjem sem se zapletel v pogovor s tremi slušaitelji te šole. Imena: Lidija Unič, Tone Garbrič in Lojze Koševar. Zaprta je v zadrugi.

»Tudi jaz sem pri svojem delu pogrešal večje znanje,« je dodal se Tone Jerab, doma iz Praprotnice Police pri Cerkljah na Gorenjskem. »Deset let sem bil v službi v zadrugi.«

»Tukaj imamo šolo in prakso povezano,« je nadaljeval. »Mislim, da je to najbolj življenjska oblika šole, saj se ne izgubljam samo v teoriji, pač pa tudi praktično preverimo stvari, ki se jih v šoli učimo.«

»Sest let sem bil v službi na raznih kmetijskih posestvih,« je povedal še tretji iz skupine — Ludvik Mežan. »Končno sem se zaposlil tu, na Grmu. Bil sem vodja strojnega parka in poljedelske panoge. Okrajna zadruga zveza me je poslala na prakso na Dansko. Tam sem bil šest mesecev. Marsikaj sem videl. Predvsem me je zanimala sodobna obdelava zemlje. Na to šolo sem se vpisal zato, ker bi se rad izpopolnil tudi teoretično.«

Medtem ko je govoril, so se skupnici približali še drugi...

Prizorček iz administrativne šole za odrasle: učimo se »slepo pisati« v vsem desetih prstih... kaj so se odločili za nadaljnje šolanje? Odgovori so približno enaki: »Moramo nadoknaditi čas, ki

nam ga je vzela vojna. ČAS GRE NAPREJ, ne moremo ostati vedno enaki, moramo se izobraževati. V službi vidim, od končane osemletke do polne srednje šole in fakultete.«

»Vas šola ovira pri delu v

Na križišču pred bencinsko postajo v Novem mestu sta se srečala znanca. Čas: nekaj minut pred četrtjo popoldan.

»Glej ga no, kam pa ti?« je povprašal prvi in zvedavo pogledal po prijateljevi torbi, iz katere je sililo ravnilo.

»Pa menda ne...« je dodal presenečen.

»V šolo seveda, uganil si,« mu je odvrnil drugi. Potem sta se prijatelja — tridesetletna moža razšla. Temu, ki je hitel v šolo, se je mudilo. Še pet minut in pouk se začne, je pomislil. Kar stopiti moram! Trikotnik: Vajenska šola — Gimnazija — Osemletka. In še nekaj drugih stavb, v katerih luč ne ugasne pozno v noč. Za tiste, ki jih dopoldan najdeš v novomeških podjetjih in ustanovah: za delavce iz tovarn, uslužbence iz podjetij, člane delavskih svetov... Velika je njihova želja po izobrazbi. Radi bi se izpopolnili, nadoknadili vse, kar so zamudili, slišali bi radi o novih pogledih na svet in družbo... Kot nekdanj v otroških letih šolanja tudi sedaj zvečer, ko pridejo domov, pregledujejo urnik: treba se bo pripraviti, predelati in utrditi večeršnj snov, tako razmišljajo. Urnik njihovega dneva se je spremenil. V kratko odmerjenem prostem času, ko niso v službi ali pa v šoli, so zatopljeni v knjige, priročnike, skripta. Marsikaj so morali opustiti in dan urediti tako, da ne trpi niti šola niti služba.

Niso navadni šolarji. Odrasli so, resni ljudje, ki vedo, zakaj se učijo. Vedo, da je vsaka ura v dnevu dragocena in da jo morajo izkoristiti, če se hočejo čimveč naučiti, čimveč pridobiti.

Vedno več jih je, ki hočejo nadaljevati svoje šolanje. Zavedajo se, da potrebuje družba izsolane ljudi, strokovnjake v pokličen.

Kako študirajo, kako izpolnjujejo svoje dolžnosti, kaj ve pričakujejo od šole in zakaj so se odločili zanjo — vse to nas je zanimalo, ko smo jih obiskovali.

da mi manjka znanja. Rad bi se izpopolnil... Imam že priznani srednješolski izobrazbo, vendar čutim, da je bilo vse tisto premalo... Od nekdanj sem si želela, da bi obiskovala ekonomsko šolo. Sedaj imam priložnost...«

Vsakdo ima svojo pot, toda vse njihove poti vodijo k istemu namenu: učiti se. Kajti samo tako boš lahko izpolnjeval vse dolžnosti, ki ti jih nalaga družba in čas.

Čas jih lovi iz dneva in dan

Vrata naprej od srednje ekonomske šole je večerna gimnazija. Čakan na hodniku, da bo zazvonilo za odmor. Sem se slišijo besede, ki jih ponavljajo drug za drugim. Nemščino imajo. Potem le zavzoni.

Odmor.

Pričakoval sem, da bodo slušaitelji prišli na hodnik, da se bodo po uri sedenja sprehabili. Toda iz razreda je prišel samo profesor.

Stopim v razred. Deset žena in dva fanta.

»Je kaj težko?« vprašam Marijo Ficelj, ki pridno prepisuje besede s table v zvezek.

»Teško?« vpraša. »Prve tri dni se mi je zdelo matematika težka. Čez tri dni se mi je zdelo, da jo razumem in da je sploh zelo zanimiv predmet, začutila sem pa težave pri jeziku. No, čez kakšne tri dni je bilo tudi to dobro... Da, lahko vam povem o težavah, ki pa jih ima skoraj vsak slu-

šatelj in v političnih organizacijah?«

»V času šolanja smo razbramenjeni vseh političnih funkcij razen dela v organih družbenega samoupravljanja. Sicer pa imamo šolo samo dvakrat na teden.«

»Kako ste zadovoljni s predavanji?«

»Verjemite mi, da bi mi bilo težko, če bi prišel kdo sedaj v razred in povedal, da danes bo predavanj. Navadil sem se. Toliko zanimivih stvari slišim.«

»Kako študirate?«

»Predavatelji nam pri predavanju vedno naštejejo literaturo, po kateri lahko pred-

držal v parizanih, bom tudi nekaj let tukaj zdržal...«

Stopimo še k njim!

A še nisimo obiskali vseh. Stopiti bi morali še k tovarišem — »dijakom« Dopisne šole v Ljubljani, k nekdanjim partizanom, izmed katerih dokončujejo mnogi prav zdaj zadnji letnik dopisne ekonomske srednje šole. O njih smo lani sicer že pisali, kmalu pa nam bodo sami spet povedali kaj več o sebi, o vztrajnosti in močni volji, ki premaguje vse ovire.

Stopiti bi morali ob tihih večerih še v sobice, kuhinje in kabinete, v katerih se sklanjajo glave nad naloge, skripta, učbenike — zraven njih pa leže za napisane kolute: »Dopisni knjigovodski tečaj, Ljubljana...« ali pa: »Dopisna šola za tuje jezike, Ljubljana, Likozarjeva 3«. Pomeniti bi se morali s tovariši in tovarišicami, ki so se vpisali v različne dopisne tečaje in šole. Tudi med njimi so poročene matere, očetje in mlajši uslužbeni, uradnice različnih ustanov in pisarn. Želijo korak naprej, ne bi radi obticali le pri znanju, ki jim ga je dalo doslej praktično delo. Radi bi širših obzorij.

O želji po znanju in širjenju obzorja bi zvedeli marsikaj zanimivega tudi na večernih tečajih za tuje jezike, ki so stekli te dni v okviru delavske univerze. Zanimanja za tuje jezike pa je proti pričakovanju manj kot smo predvidevali.

Stopiti bi morali še k tistim, ki so jim novi predpisi lani in letos omogočili izredni študij na univerzi. Vemo, da so med njimi izredni študentje zagrebške ali ljubljanske pravne, filozofske, ekonomske fakultete, izredni študentje Visoke komercialne šole v Mariboru in različnih drugih visokih in nižjih šol. Tudi oni stoje v dolgi vrsti tistih, ki jih leta, odkar so nehali dagniti šolske klopi, ne morejo ločiti od globeke, iskrene in trdne želje: zdržati, učiti se, spoznavati čas, v katerem živimo.

Resni, zavzeti, prizadevni — to je spričevalo njihovih značajev

Resni, zavzeti, prizadevni — to je spričevalo njihovih značajev

zdržal v parizanih, bom tudi nekaj let tukaj zdržal...«

Stopimo še k njim!

A še nisimo obiskali vseh. Stopiti bi morali še k tovarišem — »dijakom« Dopisne šole v Ljubljani, k nekdanjim partizanom, izmed katerih dokončujejo mnogi prav zdaj zadnji letnik dopisne ekonomske srednje šole. O njih smo lani sicer že pisali, kmalu pa nam bodo sami spet povedali kaj več o sebi, o vztrajnosti in močni volji, ki premaguje vse ovire.

Stopiti bi morali ob tihih večerih še v sobice, kuhinje in kabinete, v katerih se sklanjajo glave nad naloge, skripta, učbenike — zraven njih pa leže za napisane kolute: »Dopisni knjigovodski tečaj, Ljubljana...« ali pa: »Dopisna šola za tuje jezike, Ljubljana, Likozarjeva 3«. Pomeniti bi se morali s tovariši in tovarišicami, ki so se vpisali v različne dopisne tečaje in šole. Tudi med njimi so poročene matere, očetje in mlajši uslužbeni, uradnice različnih ustanov in pisarn. Želijo korak naprej, ne bi radi obticali le pri znanju, ki jim ga je dalo doslej praktično delo. Radi bi širših obzorij.

O želji po znanju in širjenju obzorja bi zvedeli marsikaj zanimivega tudi na večernih tečajih za tuje jezike, ki so stekli te dni v okviru delavske univerze. Zanimanja za tuje jezike pa je proti pričakovanju manj kot smo predvidevali.

Stopiti bi morali še k tistim, ki so jim novi predpisi lani in letos omogočili izredni študij na univerzi. Vemo, da so med njimi izredni študentje zagrebške ali ljubljanske pravne, filozofske, ekonomske fakultete, izredni študentje Visoke komercialne šole v Mariboru in različnih drugih visokih in nižjih šol. Tudi oni stoje v dolgi vrsti tistih, ki jih leta, odkar so nehali dagniti šolske klopi, ne morejo ločiti od globeke, iskrene in trdne želje: zdržati, učiti se, spoznavati čas, v katerem živimo.

Prvič imamo letos tudi v Novem mestu večerni oddelki srednje tehniške šole za odrasle — ti, ki ga obiskujejo, so hvaležni učenc!

šatelj katere koli šole za odrasle. Časa nimamo. Lovi nas iz dneva in dan. Kino, popoldanski počitek po službi, vse majhne in velike stvari, ki so človeku že prišle v meso in kri, moraš tu opustiti in ure — v počste pridejo samo večerne — žrtvovati šoli, to je: žrtvovati jih zase, za dni, ki pridejo...»

In že ni bilo več časa za pogovor.

»Toliko je zanimivih stvari!«

Nadstopnje višje. Dan po zvezi.

Prvi je prišel v razred Jože Črnič. Slušaatelj večerne politične šole. Zastavil sem mu nekaj vprašanj.

»Kakšen je namen šole in kaj pričakuješ od nje?«

»Na kratko: rad bi spoznal našo družbeno stvarnost.«

»Kakšno izobrazbo imajo slušaitelji te šole?«

»Izobrazba je zelo različna.

vanja, ki jih slišimo, doma obravnavamo. Imamo tudi skripta in druge učne pripomočke...«

»Kaj boš skuhalo?«

Dvaintriidesetletna žena obiskuje administrativno šolo za odrasle. Šola traja dva semestra.

»Kaj pa boš zvečer skuhalo?« je povprašala šestindvajsetletna žena svojo prijateljico — sošolko.

»No, bom že kaj na hitro naredila... Hčerki bom...« in potem je naštevala, kaj bo pripravila za večerjo.

To je pogovor, ki ga navadni šolarji ne poznajo. Za žene, ki obiskujejo administrativno šolo za odrasle pa je to nekaj vsakdanjega...

»Če delavec v dveh urah...«

Po desetih, dvajsetih letih so spet stopili pred šolske table, vzeli v roke kredo in napisali 3 3 x + ... Sklonjeni nad zvezki rešujejo nalogo: Če

delavec v dveh urah naredi... v kolikem času bosta delo dovršila dva delavca...»

To je osnovna šola za odrasle. Obiskujejo jo ljudje, ki bi radi nadoknadili, kar so nekoč zamudili. Če pogledaš v njihov razred, čutiš utrip njihovega življenja, njihovih hotenj...»

Če delavec...»

Koliko nalog bo v dneh, ki pridejo, še zastavilo življenje? Še obisk v srednji tehnični šoli za odrasle

»Prosim, kje je strojna?« povprašam v vajenski šoli.

»Tistale vrata,« odgovorijo fantje.

»Se boš tudi ti vpisal?« me pobara človek pri oknu.

»Moral boš izbrati,« nadaljuje. »Tukaj je strojni, lesni in elektro oddelki...«

»In kam naj se vpišem? Svetuj...«

»K nam pojdi, k strojni-korn!« pravi.

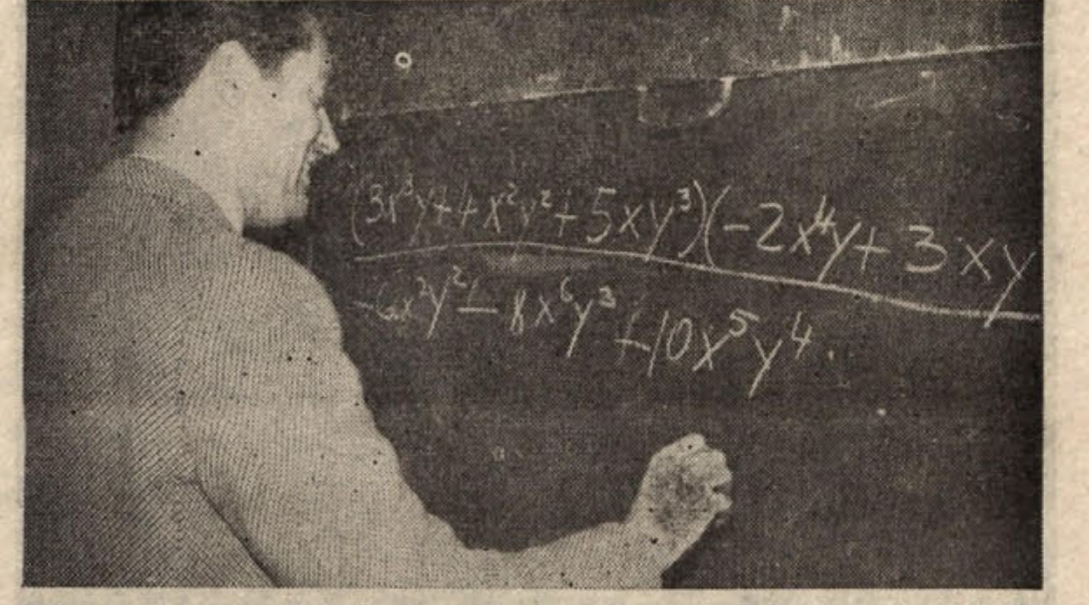
»K nam, k mizarjem!« je rekel fant nasmejanih oči, ki je pristopil. »Lesni oddelki, to je nekaj...«

»K nam pojdi, k strojni-korn!« pravi.

»K nam, k mizarjem!« je rekel fant nasmejanih oči, ki je pristopil. »Lesni oddelki, to je nekaj...«

»Pa gre v šoli?«

»Mora iti. Če sem štiri leta

Najbrž smo že vsi pozabili, koliko je a na kvadrat plus b na kvadrat, toda v večernih šolah za odrasle tudi te uganke za naše resne slušatelje niso prešli orehi, ki jih ne bi mogli streliti. Volja, vztrajnost, nepopustljiva odločnost — to je odlika naših svetlih učencev, o katerih vam govorim ta stran

delavec v dveh urah naredi... v kolikem času bosta delo dovršila dva delavca...»

To je osnovna šola za odrasle. Obiskujejo jo ljudje, ki bi radi nadoknadili, kar so nekoč zamudili. Če pogledaš v njihov razred, čutiš utrip njihovega življenja, njihovih hotenj...»

Če delavec...»

Koliko nalog bo v dneh, ki pridejo, še zastavilo življenje? Še obisk v srednji tehnični šoli za odrasle

»Prosim, kje je strojna?« povprašam v vajenski šoli.

»Tistale vrata,« odgovorijo fantje.

»Se boš tudi ti vpisal?« me pobara človek pri oknu.

»Moral boš izbrati,« nadaljuje. »Tukaj je strojni, lesni in elektro oddelki...«

»In kam naj se vpišem? Svetuj...«

»K nam pojdi, k strojni-korn!« pravi.

»K nam, k mizarjem!« je rekel fant nasmejanih oči, ki je pristopil. »Lesni oddelki, to je nekaj...«

»Pa gre v šoli?«

»Mora iti. Če sem štiri leta

»Vajenska šola — Gimnazija — Osemletka. In še nekaj drugih stavb, v katerih luč ne ugasne pozno v noč. Za tiste, ki jih dopoldan najdeš v novomeških podjetjih in ustanovah: za delavce iz tovarn, uslužbence iz podjetij, člane delavskih svetov... Velika je njihova želja po izobrazbi. Radi bi se izpopolnili, nadoknadili vse, kar so zamudili, slišali bi radi o novih pogledih na svet in družbo... Kot nekdanj v otroških letih šolanja tudi sedaj zvečer, ko pridejo domov, pregledujejo urnik: treba se bo pripraviti, predelati in utrditi večeršnj snov, tako razmišljajo. Urnik njihovega dneva se je spremenil. V kratko odmerjenem prostem času, ko niso v službi ali pa v šoli, so zatopljeni v knjige, priročnike, skripta. Marsikaj so morali opustiti in dan urediti tako, da ne trpi niti šola niti služba.

Niso navadni šolarji. Odrasli so, resni ljudje, ki vedo, zakaj se učijo. Vedo, da je vsaka ura v dnevu dragocena in da jo morajo izkoristiti, če se hočejo čimveč naučiti, čimveč pridobiti.

Vedno več jih je, ki hočejo nadaljevati svoje šolanje. Zavedajo se, da potrebuje družba izsolane ljudi, strokovnjake v pokličen.

Kako študirajo, kako izpolnjujejo svoje dolžnosti, kaj ve pričakujejo od šole in zakaj so se odločili zanjo — vse to nas je zanimalo, ko smo jih obiskovali.

da mi manjka znanja. Rad bi se izpopolnil... Imam že priznani srednješolski izobrazbo, vendar čutim, da je bilo vse tisto premalo... Od nekdanj sem si želela, da bi obiskovala ekonomsko šolo. Sedaj imam priložnost...«

Vsakdo ima svojo pot, toda vse njihove poti vodijo k istemu namenu: učiti se. Kajti samo tako boš lahko izpolnjeval vse dolžnosti, ki ti jih nalaga družba in čas.

Čas jih lovi iz dneva in dan

Vrata naprej od srednje ekonomske šole je večerna gimnazija. Čakan na hodniku, da bo zazvonilo za odmor. Sem se slišijo besede, ki jih ponavljajo drug za drugim. Nemščino imajo. Potem le zavzoni.

Odmor.

Pričakoval sem, da bodo slušaitelji prišli na hodnik, da se bodo po uri sedenja sprehabili. Toda iz razreda je prišel samo profesor.

Stopim v razred. Deset žena in dva fanta.

»Je kaj težko?« vprašam Marijo Ficelj, ki pridno prepisuje besede s table v zvezek.

»Teško?« vpraša. »Prve tri dni se mi je zdelo matematika težka. Čez tri dni se mi je zdelo, da jo razumem in da je sploh zelo zanimiv predmet, začutila sem pa težave pri jeziku. No, čez kakšne tri dni je bilo tudi to dobro... Da, lahko vam povem o težavah, ki pa jih ima skoraj vsak slu-

Resni, zavzeti, prizadevni — to je spričevalo njihovih značajev

zdržal v parizanih, bom tudi nekaj let tukaj zdržal...«

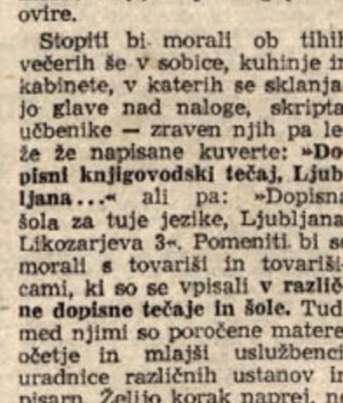
Stopimo še k njim!

A še nisimo obiskali vseh. Stopiti bi morali še k tovarišem — »dijakom« Dopisne šole v Ljubljani, k nekdanjim partizanom, izmed katerih dokončujejo mnogi prav zdaj zadnji letnik dopisne ekonomske srednje šole. O njih smo lani sicer že pisali, kmalu pa nam bodo sami spet povedali kaj več o sebi, o vztrajnosti in močni volji, ki premaguje vse ovire.

Stopiti bi morali ob tihih večerih še v sobice, kuhinje in kabinete, v katerih se sklanjajo glave nad naloge, skripta, učbenike — zraven njih pa leže za napisane kolute: »Dopisni knjigovodski tečaj, Ljubljana...« ali pa: »Dopisna šola za tuje jezike, Ljubljana, Likozarjeva 3«. Pomeniti bi se morali s tovariši in tovarišicami, ki so se vpisali v različne dopisne tečaje in šole. Tudi med njimi so poročene matere, očetje in mlajši uslužbeni, uradnice različnih ustanov in pisarn. Želijo korak naprej, ne bi radi obticali le pri znanju, ki jim ga je dalo doslej praktično delo. Radi bi širših obzorij.

O želji po znanju in širjenju obzorja bi zvedeli marsikaj zanimivega tudi na večernih tečajih za tuje jezike, ki so stekli te dni v okviru delavske univerze. Zanimanja za tuje jezike pa je proti pričakovanju manj kot smo predvidevali.

Stopiti bi morali še k tistim, ki so jim novi predpisi lani in letos omogočili izredni študij na univerzi. Vemo, da so med njimi izredni študentje zagrebške ali ljubljanske pravne, filozofske, ekonomske fakultete, izredni študentje Visoke komercialne šole v Mariboru in različnih drugih visokih in nižjih šol. Tudi oni stoje v dolgi vrsti tistih, ki jih leta, odkar so nehali dagniti šolske klopi, ne morejo ločiti od globeke, iskrene in trdne želje: zdržati, učiti se, spoznavati čas, v katerem živimo.

Prvič imamo letos tudi v Novem mestu večerni oddelki srednje tehniške šole za odrasle — ti, ki ga obiskujejo, so hvaležni učenc!

šatelj katere koli šole za odrasle. Časa nimamo. Lovi nas iz dneva in dan. Kino, popoldanski počitek po službi, vse majhne in velike stvari, ki so človeku že prišle v meso in kri, moraš tu opustiti in ure — v počste pridejo samo večerne — žrtvovati šoli, to je: žrtvovati jih zase, za dni, ki pridejo...»

In že ni bilo več časa za pogovor.

»Toliko je zanimivih stvari!«

Nadstopnje višje. Dan po zvezi.

Prvi je prišel v razred Jože Črnič. Slušaatelj večerne politične šole. Zastavil sem mu nekaj vprašanj.

»Kakšen je namen šole in kaj pričakuješ od nje?«

»Na kratko: rad bi spoznal našo družbeno stvarnost.«

»Kakšno izobrazbo imajo slušaitelji te šole?«

»Izobrazba je zelo različna.

vanja, ki jih slišimo, doma obravnavamo. Imamo tudi skripta in druge učne pripomočke...«

»Kaj boš skuhalo?«

Dvaintriidesetletna žena obiskuje administrativno šolo za odrasle. Šola traja dva semestra.

»Kaj pa boš zvečer skuhalo?« je povprašala šestindvajsetletna žena svojo prijateljico — sošolko.

»No, bom že kaj na hitro naredila... Hčerki bom...« in potem je naštevala, kaj bo pripravila za večerjo.

To je pogovor, ki ga navadni šolarji ne poznajo. Za žene, ki obiskujejo administrativno šolo za odrasle pa je to nekaj vsakdanjega...

»Če delavec v dveh urah...«

Po desetih, dvajsetih letih so spet stopili pred šolske table, vzeli v roke kredo in napisali 3 3 x + ... Sklonjeni nad zvezki rešujejo nalogo: Če

delavec v dveh urah naredi... v kolikem času bosta delo dovršila dva delavca...»

To je osnovna šola za odrasle. Obiskujejo jo ljudje, ki bi radi nadoknadili, kar so nekoč zamudili. Če pogledaš v njihov razred, čutiš utrip njihovega življenja, njihovih hotenj...»

Če delavec...»

Koliko nalog bo v dneh, ki pridejo, še zastavilo življenje? Še obisk v srednji tehnični šoli za odrasle

»Prosim, kje je strojna?« povprašam v vajenski šoli.

»Tistale vrata,« odgovorijo fantje.

»Se boš tudi ti vpisal?« me pobara človek pri oknu.

»Moral boš izbrati,« nadaljuje. »Tukaj je strojni, lesni in elektro oddelki...«

»In kam naj se vpišem? Svetuj...«

»K nam pojdi, k strojni-korn!« pravi.

»K nam, k mizarjem!« je rekel fant nasmejanih oči, ki je pristopil. »Lesni oddelki, to je nekaj...«

»Pa gre v šoli?«

»Mora iti. Če sem štiri leta

Siroko je letos raslo izobraževanje odraslih v Novem mestu. Največ ljudi nas bralci ne vedo, čemu gore v vseh novomeških šolah pozno popoldne in zvečer luč v tolikih razredih. Namesto njih smo zato pred občinskimi praznikom obiskali šole in razrede, skupine moži in žene, fantov in deklet, ki jih srečujemo v popoldanskih urah, ko hito v »svoje šole«, v »svoje tečaje«.

● SREDNJA KMETIJSKA ŠOLA ZA ODRASLE NA GRMU:

Od jeseni lanskega leta obstaja SREDNJA KMETIJSKA ŠOLA ZA ODRASLE na Grmu v Novem mestu. Na šoli je pospešen pouk, saj traja samo dve leti. Letos prvega letnika ni. Slušaatelj — 49 jih je — imajo že leto dni šolanja pred seboj. Stanujejo v internatu na Grmu. Program šole je precej širok. Učne pripomočke, knjige in skripta, so dobili iz srednjih kmetijskih šol v Mariboru, Ljubljani in Celju. Vsi slušaatelji so študenti kmetijskih zadrug, občin in okrajev. Večina slušaateljev je iz novomeškega okraja, nekaj pa jih je tudi iz kranjskega okraja.

● SREDNJA EKONOMSKA ŠOLA ZA ODRASLE:

Petindeset ljudi se je lani odločilo za študij na SREDNJI EKONOMSKI ŠOLI ZA ODRASLE. Petindeset se jih je letos vpisalo v drugi semester te šole. Noben ni odpadel, noben ni popustil. Letos so se vpisali novi v prvi semester. Od 86 slušaateljev na šoli jih ima 50 stipendij ali podpore za šolanje. Slušaatelji so v službi v novomeških podjetjih in ustanovah. Učnih pripomočkov ima šola dovolj, saj jih dobijo od redne srednje ekonomske šole iz Ljubljane, razen tega pa so tudi skripta, ki so prirejena za šolo za odrasle.

Oddelki srednje ekonomske šole za odrasle v Novem mestu so tudi v Vidmu-Krškem in v Brezicah. Na teden imajo 28 ur predavanj. Na šoli učijo profesorji iz redne ekonomske šole. Marsikater med njimi pravi, da je delo s starejšimi zanimivejše in hvaležnejše, saj so slušaitelji že odrasli ljudje in se zavedajo pomena šole.

● VEČERNA GIMNAZIJA ZA ODRASLE:

Na otvoritveni sestanku VEČERNE GIMNAZIJ ZA ODRASLE v Novem mestu je prišlo 29 uslužbenec in delavcev. Vsi so pokazali veliko zanimanje za šolo, vendar se jih je vpisalo samo dvanajst. Vpsa je bil manjši zato, ker je šolanina precej velika (vsakdo ne more pogrešati 2000 dinarjev na mesec), razen tega pa so tudi podjeka, kjer so slušaatelji v službi. Je delo zainteresirane za šolanje, saj v večerni gimnaziji ne dobijo slušaatelj strokovne izobrazbe, pač pa je splošno. Celotna gimnazija za odrasle traja tri leta. Učni načrt je zelo ugoden. Kot na drugih šolah za odrasle so tudi tukaj manj bistveni predmeti skrajšani. Obvezen je samo en tuj jezik, ki ga poučujemo povprečno pet ur na teden. Pri slušaateljih je opaziti veliko željo po izobraževanju. Nekateri bi se radi učili kar dveh jezikov. Na šoli poučujejo profesorji redne gimnazije. Vodi jo prof. Milan Dodić. Za uspešen potek šole bo potreben materialni prispevek občinske delavske univerze. Slušaatelji imajo na teden dvajset ur pouka.

● VEČERNA POLITIČNA ŠOLA:

VEČERNA POLITIČNA ŠOLA stopa letos v tretje leto. Medtem ko so v prejšnjih letih šolo obiskovali samo člani KZ, jo letos obiskujejo tudi nečlani. Slušaitelji se vsak ponedeljek in petek seznanijo z osnovami političnih in gospodarskih ved. Šolo obiskujejo zato, da bodo lahko aktivno posrežili v delu pri političnih organizacijah in organih družbenega samoupravljanja. Program šole zajema 28 tem, vsaka tema pa se predeluje en teden. Na predavanjih so zajeta vprašanja politične ekonomije in ekonomije FLRJ, znanstvenega socializma, marksizma, delavskega gibanja...

Perspektive šole: posebni oddelki bi se odprli pri podjetjih. Program šole bi bil prilagojen podjetju. S to prakso bodo začeli v letošnjem letu.

● ADMINISTRATIVNA ŠOLA ZA ODRASLE:

Dva semestra traja ADMINISTRATIVNA ŠOLA ZA ODRASLE. Šolo obiskuje 32 žene. Delajo po učnem načrtu, ki pa je bil pred kratkim izpremenjen. Slušaateljice imajo na teden 8 ur strojejske, ostalo pa so družbeno-ekonomske vede in gospodarsko poslovanje. Na šoli predavajo profesorji, ki poučujejo na redni administrativni in srednji ekonomski šoli.

● OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE:

OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE je prejšnja leta spadala k večerni gimnaziji. Ob reformi lojstva je skrb za osnovno šolo za odrasle prevzela L. osnovna šola v Novem mestu. Tu sta sedaj dva tečaja. Prvi, ki obsega snov petega razreda osemletke, in drugi tečaj, ki ustreza sedmemu in osmemu razredu. Časovno je študij za polovico krajši kot na redni osnovni šoli. Delajo po skrajšanem načrtu, saj odpadejo vsi nebitni predmeti.

Letos je na šoli okoli 70 slušaatelj. Večina je v delovnem razmerju. To so bolničarji, delavci iz tovarn, skrajniki vsi tisti, ki prej niso imeli možnosti šolanja. Slušaatelj, ki se vpiše na to šolo, mora biti star vsaj 18 let. Pouk je trikrat na teden. Šola ima dovolj učnih pripomočkov, tako da slušaatelj, ki zamudi uro ali dve, lahko snov sam predela in se je nauči.

● SREDNJA TEHNIŠKA ŠOLA ZA ODRASLE:

Posrebno zanimanje je med mlajšimi delavci in tudi nekaterimi starejšimi letos zbudila vest, da v ustanovljena srednja tehniška šola za odrasle s strojnimi, v elektro in v lesnim oddelkom. Pouk se je začel letos. Šolo obiskujejo delavci in uslužbeni novomeških podjetij in ustanov.

KAJ PRAVIJO DRUGI O NJIH ŽIVLJENJSKE IZKUŠNJE: DRAGOCENA »PREDIZOBRAZBA«

Tovariš urednik!

Tvoji prvi šoli, naj bo odgovor kratak, bom vsekakor laže ustregel kakor ostalim. To pa zato, ker poučujem na šoli za odrasle, ki je po svoji strukturi — dopoldanski pouk, inernatsko življenje gojencev, praktično delo na posestvu popoldan, ko je teoretični pouk končan — vsekakor bolj podobna »klasčni« strokovni šoli, kot pa današnji občinski večerni šoli za odrasle, kjer počika pouk, ko so slušaitelji že opravili svoje poklicno vsakodnevno delo. — No, pa nič zato; vsaka stvar ima svoje dobre in slabe strani in vrh tega ne spadam med tiste, ki sodijo, da je vse, kar je »klasčno«, nujno slabo, kakor tudi ne, da je vse, kar je novo, dobro že zaradi tega, ker je pač novo.

Tobej k stvari: poučujem v dveh mojih oddelkih slovenski jezik na Srednji kmetijski šoli na Grmu. Slušaatelj — vseh skupaj je 82 — bodo letos končali drugi letnik in s tem absolvirali srednjo šolo. Starost je kaj različna; najstarejši je nekako mojih let, najmlajši jih ima enaindvajset. Med njimi je nekaj uslužbenecov zadrug, prevladujejo pa kmeti, sinovi in delavci.

Poprejšnja izobrazba je različna, prav tako prizadevnost in znanje za moj predmet, vendar sem z njima zadovoljen. Pred nekaj dnevi smo opravili kolokvij iz slovenske književnosti, uspeh pa je bil tak: 16 odličnih, 20 prav dobrih, 24 dobrih, 28 zadostnih in 4 nezadostni. Števila se je pri tem številka 4 pogradila čisto po naključju! Upan, da se ne motim, če trdim, da se tudi s tistimi štiriimi, ki jim je sedaj spredmilo, kar dobro razumemo.

S kolokvijem sem na splošno zadovoljen. Moram reči, da so bili posebej nekateri odgovori zelo lepi in včasih mi je bilo kar užitek poslušati kandidata, ki sem mu mnogokrat nalašč zastavil še kako vprašanje iz sodobne literature, čegav je pri pouku še nisimo obravnavali. Hotel sem namreč preveriti, koliko je bral sam iz lastnega zanimanja.

Dojevanje je kajpada različno in odvisno največ od tega, kakšna je kandidata izobrazba. Tistim, ki imajo manj razredov in so se šolali celo med vojno, gre teže, kajti v

O pomenu razstave učil

V »PEDAGOŠKEM TEDNU«

Ob pripravah za razstavo učil smo se prosvetni delavci zavedli številnih težav in problemov, ki spremljajo pouk na osnovnih šolah. Te težave so deloma posledice šibke materijalne podlage naših šol, večje zahtevnosti po sodobnih metodah, spremenjenih in poglabljenih učnih načrtov, vedno tesnejše prepletlosti življenja s tehniko, spremenjenih gospodarskih pogojev in še več tega. Pa tudi tehnična usposobljenost prosvetnega kadra ni takšna, da bi vsakomur uspelo zamisliti o potrebnem učilu tudi uresničiti. O industriji učil je tudi znano, da je marsikaka pobuda na tem področju propadla, ker iz ekonomskih in drugih vzrokov ni bilo mogoče industrijske izdelave učil narediti. So izpopolnjevali in dobili iz vrst prosvetnih delavcev pobudnike in iznajditelje učil. Vsaj za Slovenijo bi to precej veljalo.

Prosvetni delavec je ob vsestranski zaposlitvi je težko našel čas ukvarjati se z izdelavo novih učil. Reforma šolskega pa zahteva, da v tem pogledu stro-

rimo korak dalje. Prav reforma osnovnega šolskega je okrepila osnovne šole z višjim razredi, kjer pouk zahteva odkrivanje zakonitosti v splošnih pojavih. Prototip, shema, učilo bistveno premaguje verbalizem. Nekaj zemljevidov ali slik pa še kak preprost mehanizem za fiziko je pač vse, kar najdemo na učnih šolah na podeželju. Sicer je pa tudi pomanjkanje učbenikov z ustreznimi ilustracijami in slikami naš splošen pojav v šolstvu. So pa pri pouku nekatera področja bolj kot druga odtegnjena možnost dati uenovzgojni vsebini adekvatno ponazorilo ali učilo.

Podatki je treba, da bo naša razstava učil menda prva te vrste pri nas in je še brez kakih praktičnih izkušenj. Brez koristi bi bilo za bodoče delo na šolah, ako bi se razstava orientirala na izjemna učila, ki so praktično bodisi nedosegljiva ali predruga za povprečno proračunsko zmogljivost šol. Ne bi bilo smotno razkazovati vse, kar leži zaprasedeno in prezíveto ter že vrsti generacijam znano v kabinetih, ki jim je vojna slučajno še prizanesla. Ni dvoma, da je življenje ljudi, narava in okolica otrok prvo in najbolj zanimivo učilo in da mora biti pouk tesno povezan s tem, kar obdaja otroka doma in v šoli. To velja zlasti za pouk prirode in družbe, kjer bi prisiljeno tehniziranje in shematiziranje zapiralo učenec oči pred stvarmi, pestrimi in dialektičnimi spremembami živega sveta.

To torej ne more biti razstava tehnike na neki primitivni stopnji, marveč razstava sredstev in pomagali, ki na neposredno čutno dojemljivo način posredujejo odkrivanje bistvo in osnovno zakonitosti in funkcionalnosti v obravnavani učni snovi. Zato bo razstava več nudiha metodikom in pedagogom, ko lakom. Tehnika in metodologija pri izdelavi učil mora namreč zasledovati cilj priljubljen učencu na najbolj neposreden način neko tipičnosti za zakonitosti realnega sveta, ki je

lahko rešila nepotrebnega balasta z množico drugih in manj bistvenih komponent. Pri učilu torej ne gre za neko mišnatno posnemanje v naravi danih dejstev. Če ima šola v neposredni okolici tak objekt, menda ne bo treba zanjo izdelati miniaturno tega, ker bo neposredni ogled realnega objekta dal učenec več kot miniaturo. Pač pa bi shematična ali tipična ponazoritev delovanja, procesa, proizvodnje tovarne, stroja, geografskih posebnosti in tako dalje približala in skrajšala pot k razumevanju osnov-

ne funkcionalnosti danega objekta, procesa, dogodka. Zato tudi ne more biti za vsako šolo in za vsako stopnjo učenčevega razvoja isto učilo enakega pomena. Ostane torej učitelju na šoli nelahka naloga in dolžnost, da ustrezno učenim smotrom, položaju šole in stopnji pouka sam izdela najbolj adekvatno učilo. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da obstoječe leg šolskih kabinetov še muzej, zbirke, galerije, knjižnice, razstave in instalacije, ki v dno bolj prevzemajo nase del pedagoških in metodčnih nalog in da spadajo poučne ekskurzije v okvir rednega šolskega dela.

Na podlagi takega tehtanja, kaj mora šola imeti kot učilo učilo, kaj pa lahko je okolica nudi kot pomoč za nazornost pouka, se bo marsikatera šola

za industrijsko izdelavo in jih ločilo od onih, ki so za posamezno šolo ob danih pogojih najnujno različni in prepučni individualni invenciji ter izdelavi. Učitelj bi pri pouku vsekako stremel za tem, da bi učenec navajal ob shematičnem učilu opazovati konkretno in dokaj različno izvedbo v praksi. Vsega, kar daje narava in življenje, ni mogoče prenesti v kabinete in tudi ni namen izločiti spreminjati življenja v kabinetsko znanost. Ta princip morda ne bo na tej razstavi še povsem jasno oblikovan. Kasnejše razstave pa bodo lahko tudi iz teoretično oblikovane osnovne namen učil in dale spodbudo za metodološka razmišljanja, kaj je naloga učitelja na šoli, katere naloge pa lahko prevzame industrija učil.

Jutri ob 16. in 20. uri bo gostovala na odru novomeskega Doma LP Drama SNG iz Ljubljane z dramo Mateja Bora: ZVEZDE SO VEČNE (režija Slavko Jan, scenarist Vladimir Rijavec). — Na sliki: Stane Česnik (prvi partizan), Ali Raner (kurir), Slavka Glavinova (Jasna), Andrej Kurent (Andrej Brinar), Džozo Makuc (Boštjan). — Prireditelj je v kulturnem programu prvega PEDAGOŠKEGA TEDNA PROSVETNIH DELAVCEV NOVOMESKEGA OKRAJA, nekaj vstopnic pa bo v predprodaji tudi za druge obiskovalce.

SEMIČ SPOMINU PRVIH JUNAKOV

28. oktobra 1941 so se zbrali na Smuku nad Semičem belokranjski partizani in ustanovili Prvo belokranjsko četo. Zaradi tedajšnje skupine še čez nekaj dni doživela tragedijo na Gor. Lahar pri Rožnem dolu. Dan ustanovitve prve partizanske enote si je Semič izbral za svoj krajevni praznik. Prvič ga je slavil leta 1953, zdaj pa je 28. oktober postal že tradicija.

Krajevni odbor SZDL v Semiču je sklenil, da bodo letos v vseh šolah predavali o zgodovinskem pomenu krajevnega praznika. Osrednja proslava s kulturnim sporedom bo v soboto, 29. oktobra, ob treh popoldne v domu narodnega heroja Jožeta Mihelčiča. Po proslavi bo v Partizanovem domu družabna prireditev.

Semič se je v povojnih letih precej razvil, če primerjamo kraj in zaposlitev njegovih prebivalcev s stanjem pred zadnjo vojno. Kmetije se peajo predvsem s poljedelstvom in vinogradstvom. Kraška tla pa ne dajejo dovolj kruha za vse, ki živijo doma. Mladi ljudje — predvsem dekleta, so našli primerno zaposlitev v obratu IEV — »KONDENZATORJI« na Vrtači, kjer dela zdaj 150 žena in deklet in kakih 30 moških. V letu 1951 je tu delalo le nekaj ljudi, 1953 okrog 30 delavk v leseni baraki, 1955 pa že 100 ljudi. Njihovi proizvodi: papirnati radijski kondenzatorji in stirofleksni kondenzatorji za odpravljanje jalovega toka. Kmalu bodo dobili na Vrtači še nekaj no-

viš nalog iz sorodnega cenovnega obrata IEV v Ljubljani, tako da bo proizvodnja še znatno večja. Trg je z izdelki »Kondenzatorji« zadovoljen, letošnji plan pa bo kolektiv pravočasno izpolnil.

Mizarska delavnica in Čevljarstvo Semič dajeta kruh 38 ljudem. Manjka pa v Semiču kvalificirane in visoko kvalificirane delovne sile, pa seveda tudi stanovanj. Sodobna stanovanja nudi samo blok obrata IEV na Vrtači. Kraj ima zdaj lepo urejeno zdravstveno postajo, manjka pa gostišče s primernimi prostori. Železniško postajo so končno vendarle začeli obnavljati oz. graditi.

Semiška gora slovi po vinogradih, ki pa so mešani s različnejšimi sortami trti; težko je odkupiti večje količine enokvrstnega vina. Pridelak je bil letos zelo slab zaradi pomladanske siane in marsikdo ne bo imel pitjače niti za domačo potrebo. — Semiški področje ima nekaj zasebnih obrtnikov; kazalo bi razmisлити o njihovi združitvi v uslužnostne servise.

Semič z okoliskimi vasi je precej oddaljen od železniške postaje. Organizacije predlagajo, da bi se povečal in spremenil vozni red avtobusov. — Avtobus »Gorjancev« naj bi vozil prek Streklejca in Vrtače čez Semič v Novo mesto (tudi potem, ko bo cesta čez Gorjance spet urejena). Odhod naj bi bil postavljen na zgod-

nejšo uro, da bi imeli ljudje iz oddaljenih krajev zvezo na vlak, ki odhaja ob osmih proti Črnomlju. Ljubljanski avtobus pa naj bi odhajal iz Ljubljane malo kasneje.

Tudi v kulturnem življenju hoče Semič napredovati. Sindikalno podružnice so sklenile, da uredijo klubske prostore, kjer bodo imeli knjižnico, revije in časopise ter televizijski sprejemnik. Sredstva za televizor so prošili, naj uredi že dolgo obljubljeno televizijsko relejno postajo na Mirni gori.

Semičani in okoličniki, pridite v soboto popoldne na proslavo krajevnega praznika!

Vpliv govornih motenj na psihični razvoj otroka

Piša defektologinja Kristina Rifelj

Kako boste pomagali svojemu otroku? Zdravljenje je najuspešnejše v začetku razvoja ali takoj po nastopu govorne hibe. Vsa podrobna navodila dobite pisмено ali ustno v logopedičnem oddelku na osemletki v Novem mestu ali na pomožni šoli v Smihelu, kjer je tudi logopedični oddelk.

ZGODBA IZ ŠMIHELA

Po pregledu otrok na osemletki v Smihelu sem ugotovila, da ima 30 otrok govorne hibe in motnje. Ker se to da odpraviti in zdraviti, sem nekaj teh otrok poklicala v logopedični oddelk. Vest se je hitro razširila in matere teh otrok so se razburjale in so bile proti temu, da bi njihovi otroci obiskovali to šolo. Višek razburjenja in nerazumevanja pa je pokazal B. S., čigar sin je imel tudi govorno hibo.

Vsi določeni otroci so klub temu prišli v logopedični oddelk. To je bilo zanje nekaj povsem novega. Več staršev je bilo proti temu, da bi njihovi otroci hodili v govornim vajam, čez nekaj dni pa so bili zadovoljni in srečni, da si bo otrok popravil govor.

Komaj sem začela dobro delati, nekdo naglo, ne da bi potrkal, odpre vrata in s stegenjo roko išče med učenci svojega sina: »Janez, kje si? Janez, domov!« — »To je moj sin! Pridi, Janez, tukaj že ne boš!« — »Pri ta neumnih pa že ne boš zaprl! Vse to je človek povedal zelo razburjeno. Hotela sem zvedeti za vzrok, kakor mi je odvrnil, da so ga ženske na cesti napadle, kje ima sina, da je zaprt na pomožni šoli itd. Mene sploh ni poslušal in s hitrimi koraki je odšel svojega sina.

Otroci so preplaščeno gledali prizor, prav tako jaz. Vprašajočim očem sem pojasnila, da ljudje tega še ne poznajo, zato si razlagajo po svoje in ne gre jim zameriti.

Oče tega Janeza pa je pokazal skrajno nekulturno vedenje, ko je vtril v učilnico, ne da bi potrkal.

Tudi med rastlinami in živalmi, kakor seveda med ljudmi, imamo bovine. Ker obstaja veliko boleznih, ki pustijo razne okvare; telesne, duševne ali bolj ali manj nerazvite govorne funkcije, se v skladu z načeli socialistične vzgoje nudijo čedalje večje možnosti tudi tistim, ki sicer ne bi mogli uspevat v pogojih, v katerih uspevajo njihovi vrstniki, ki so fizično in duševno normalno razviti. Vsak uspeva v določenih, zanj primernih pogojih.

Pred vojno je bilo le malo ustanov za šolanje takih otrok, po vojni pa se je skrbel za duševno prizadete otroke podvojila. Tudi na Višji pedagoški šoli v Ljubljani imamo oddelk za defektologe, kjer se pripravljajo bodoči vzgojitelji na svoji poklici. Za ta poklice pa se odloči le malo ljudi. Za to delo mora imeti človek še posebno ljubezen, požrtvovalnost in znanje.

Presodite sami, kaj bi bilo bolj prav. Otroci je duševno nerazviti, ne more slediti pouku v normalni šoli, na prošnjo staršev ga spuščajo kljub temu naprej, samo zaradi mnenja staršev, ker ti nečesto pred javnostjo priznati, da je njihov otrok prizadet. V čigavo škodo? Ali ni to otrok, kateremu je treba nuditi take pogoje, v katerih se bo lahko razvijal? Kdo bi moral v takih primerih zavzeti odgovorno stališče in pravilno pojasniti staršem, ki ne razumejo ali nečesto razumejo, kaj je dobro za njihovega otroka? — Učitelj in vsi učiteljski zbor z upraviteljem. Pomagati je treba takemu otroku, dokler je čast dolžnost vsakega šolskega upravitelja je, da se še posebno zanima za take otroke in jim pravočasno pomaga, da se vključijo v tisto vrsto šole, kjer bodo dane vse možnosti za njihov razvoj, ne glede na staršev, ki iz slepe ljubezni ali zaradi mnenja ljudi ovirajo otroka pri razvoju, da bi se kot anakovreden član socialistične družbe razvil in vključil v našo skupnost. Vsak ima določene sposobnosti, le razviti jih je treba!

Novo: okrajno društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov

Kmetijski strokovnjaki novomeskega okraja so si v soboto, 15. oktobra, ogledali kmetijska posestva v Beli krajini. Najprej so obiskali kmetijsko okrajno Poslovne zveze v Črnomlju »Lokve«, kjer je 50 ha zemlje pridobljene iz stelnih površin, in hlev s 109 glavami mlade goveje živine. Gradnja pa še hlev za 200 glav goveje živine. Leta Dvorčak je petpovedoval strokovnjakom, kako je tu nastala piodna zemlja iz stelnih površin in kakšne načrte ima posestvo v bodoče. Mnogi so občudovali posestvo, saj je bila pred dvema letoma vsa bližnja okolica Črnomlja že porasla z brezami in praprojci, danes pa je tu rodovito polje s sodobnimi hlevi in dvostranovnjaška hleva. Gospe, so st. ogledali tudi 200 ha preoranjenih stelnih površin v Gričljah in na Krasnici. Tu brni silokombina, eden najnovejših kmetijskih strojev in hkrati prvi kombajn v Beli krajini. Ta stroji kos koruzo za silažo, jo reže in

Kostanjevica: začeli so znova

Ze daly časa ni bilo nič slišati o mladinski organizaciji v Kostanjevici. Kljub velikemu številu mladink in mladincev ni bilo mladinskega aktivna. Pred dvema mesecema pa je bil po zaslugi nekaterih akcij je ustanovljena mladina je takoj pričela resno delati in prvi uspehi so že vidni. Kot prvo večjo akcijo je aktiv organiziral prostovoljno delo na cesti Videm-Srečič. Mladina je opravila 200 prostovoljnih delovnih ur. Kar je vsakomur treba pohvaliti. Ob otvortvi ceste so organizirali skupniskii izlet.

Ker je mladina začela tako rekoč znova delati, se je in se še bodo pojavljale razne težave, vendar jih skušamo premostiti. S pomočjo Občinskega komiteja LMS Videm-Krško in domačega TMD Partizan je mladinski aktiv dobil tudi svoj prostor. Za razumevanje in pomoč se kontaktirajo s mladino obema najlepše zahvaljujemo!

Vodstvo aktivne je že izdelalo okvirni delovni program. Organizirati namerjajo razna predavanja s področja gospodarstva, politike, tehnike itd., štirinajstidnevne politične predlete (nekaj so jih že pripravili), predstulari bodo status LMS in skvalificirani peitgnitv v organizaciji. Tudi tiste, ki še stoji ob strani in s nezau-

OBISČITE RAZSTAVO UČIL!

Ob 29. oktobra Vijskisi šoli bo od 29. oktobra do 5. novembra odprta razstava učil. Vsk dan si jo lahko ogledate od 9. do 17. ure. Del razstave je tudi v pritličju osnovne šole in v telovadnici osnovne šole.

Veliko tekmovanje se je začelo

V mesecu tehnike smo v našem okraju pričeli osemesečno tekmovanje vse tehnične dejavnosti, da bi z njo zainteresirali širšo javnost in vključili mladino v njene vrste.

Na razpis tekmovanja je okrajni odbor Ljudske tehnike prejel že tri prijave: iz Brežic, Sevnice in Žužemberka.

V Brežicah so se že sestali in imenovali tekmovalno komisijo. V tekmovanje se bo vključilo 20 šol s tehničnimi krožki in klubi, razen tega bodo pa sodelovali tudi klubi mladih združnikov, avto-moto društvo, traktoristi in modelarji. Izdelali so že podrobne načrte za delo občinskega odbora Ljudske tehnike. Pripominjamo, da je v občini k uspešnemu delu zelo pripomoglo tesno sodelovanje s Socialistično zvezo in prosvetnimi delavci. Priprani smo, da bodo mladi tehniki v Artičah, Brežicah, Veliki dolini in še kje drugje zelo pridni.

Tudi v sevnški občini se resno pripravljajo. Imajo dobre tehnične krožke po odredih, med združniki-pionirji, deluje

pa tudi več fotokrožkov. Mladi združniki bodo v tej akciji pomagali pri kmetijsko-tehničnih vzgoji in pri delu na vrtovinah. Kakor so nam sporočili, tudi tu uspešno sodelujejo s Socialistično zvezo in taborniško organizacijo.

Priprave aktivisti Ljudske tehnike v Žužemberku so pripravili obširen program, v katerem so zajeli vse pionirje po šolah, foto in radio klube.

V novomeški občini so občinske odbore LT reorganizirali in sestavili obsežen delovni načrt. Prva akcija je bilo predvajanje filmov po mnogih šolah v tednu otroka. Pričaku-jemo, da bodo tudi tehnični

krožki po odredih, AMD, foto klub in radio klub izdelali delovni načrt. Pri delu bi lahko mnogo pomagala mladinska organizacija in sindikati.

V brežički občini že ustanovljajo tehnične klube v podjetjih, kar naj bo vzgled tudi drugim občinam.

Športni dan I. osemletke

Pretekli teden so imeli pionirji I. novomeške osemletke prvi športni dan v tem šolskem letu. Njihvi razredi so šli na izlet v naravo in se tam pomerili v igri »Med dvema ognjenoma«.

Višji razredi so se zbrali na stadionu bratstva in enotnosti in tekmovali v atletiki; v teku na 50 m, skoku v daljino in višino. Skoraj 250 otrok se je borilo za čim boljše rezultate in s tem za točke, ki naj bi pokazale najboljšee posameznike po razredih in na vsej šoli. Zaradi velikega števila nastopajočih je imel vsak pravico le do dveh skokov v daljino in tih v višino zaradi česar so bili rezultati precej slabši.

Tek na 60 m: 1. Branko Vidmar 8,2, 2. Jože Kump 8,4, 3. Miro Berger 8,5 in Ivan Stančič 8,5.

Skoki v višino: 1. Marko Picek 130 cm, 2. Branko Vidmar 130 cm, 3. Jože Kump 130 cm.

Skoki v daljino: 1. Jože Kump 510 cm, 2. Branko Vidmar 455 cm, 3. Bogo Suštar 435 cm.

Pionirski tek na 60 m: 1. Marija Zupančič 9,9, 2. Marija Haban 9,2, 3. Jelčava Dobovec 9,6.

Skoki v daljino: 1. Franek Golob 410 cm, 2. Čvečka Vesel 405 cm, 3. Marija Zupančič 395 cm.

Skoki v višino: 1. Marta Mauer 110 cm, 2. Nevenka Piantan 105 cm.

Ti najboljši in še nekaj drugih tudi sedaj, ko bo zima, ne bodo mirovali. Sklenili so, da bodo prav pridno vadili v atletskem krožku, da se bo njihove leto uspeš še mnogo večji.

zultat neodločen — 5:5. V prvem delu so bile domačinke v rahli prednosti medtem ko so Koprčanke v drugem delu igre vodile. Pred približno 200 gledalci je sodnik Kalma slabo vodil tekmo.

Pred prvenstvenim dvobojem je bila na igrišču kratka slovesnost. Predsednik Partizana Črnolek Tone Malerič se je v imenu društva zahvalil ženski ekipi ob 150. nastopu. Hkrati so bili na grajepli: trener France Motik za dolgoletno vodenje ženske rokometne ekipe, igralci Jožica Furjan in Zinka Weiss pa za stoti nastop v rokometni ekipi.

renejši od igralcev je bil Drago Stezan, ki je dosegel dva gola. Senovski pionirji so to tekmo burno spremljali in s tem dokazali, da je za ta šport na Senovem mnogo zanimanja. Upamo, da se bodo lahko udeležili tudi turnirja v Krškem. Rudolf Strnad

Brežice B — Partizan (Zidani most) 30:12

V prvenstveni tekni zaslavske podzveze je minulo nedeljo ekipa Brežice B dosegla prvo zmago. Razigrani Brežičani so popolnoma nadigrali novoustanovljeno moštvo v Zidanem mostu in zmagali z dobrim rezultatom 30:12 (15:6).

V tem srečanju smo imeli priliko videti izredno veliko število zadetkov, za katere pa nosita večino krivde slaba vratarja (predvsem gostujoč). Takoj po začetku igre so gostje prevzeli pobudo, toda le za nekoliko minut. Brežičani so kmalu uredili svoje vrste in povedli s hitrimi akcijami so brez težav prihajali pred nastopnika vrata. Domači so bili dosti boljji vse do konca tekme. Uspešni strelci so skoraj vsako minuto zadeli.

Za domačo ekipo sta dosegla največ golov »pilot« Oruč (8) in Zupančič (7). Sodil je Prestar iz Vidma-Krškega.

Nogomet na Senovem

Pionirji senovske osemletke so odigrali 23. oktobra prijateljsko tekmo s pionirji iz Sevnice ter jih premagali z rezultatom 4:2. Naj-

Rezultati tekmovanja:
 KD Gorjanci, Novo mesto 5:3
 KK Pionir, Novo mesto 3:6
 KK IMV, Novo mesto 3:7
 KK Dolenjske Toplice 3:9
 KK Zelenišar, Novo mesto 3:7
 KK Novoteka, Novo mesto 2:9
 KK Senčernerje 3:0

Pri članstvu na kegljišču Pionirja nastopile samo članice KK Pionirja, ki so v podčestju občinskega praznika odigrale borbeno igro in dosegle 162 točk.

Kegljaska liga Novega mesta

V tretjem kolu jesenskoga tekmovanja v borbenih igrah so bili doseženi naslednji rezultati:

Na kegljišču pri Vrhnovini:
 Vseh devet: IMV 328:294
 Kovinar: Merkur 317:307
 Pionir 2: Partizan 394:208
 Zelenišar: Lutnja 323:290

Na kegljišču pri Pionirju:
 KK Pionir 1: KK Novoteka 352:287

POZDRAV VSEM KOLEKTIVOM V NAŠI OBČINI, KATERIM ZELIMO NOVIH USPEHOV V SOCIALISTIČNI GRADITVI!

Industrija perila Novo mesto

ZAHTEVAJTE V TRGOVINAH NAŠE IZDELKE, PREPRICAJTE SE BOSTE O NJIH KVALITETI

Stalno imamo na zalogi bogato izbiro kozmetičnih pripravkov, kemikalij ostalega v stroko spadajočega blaga! Delovni kolektiv

Za letošnji občinski praznik čestita delovni kolektiv

Trgovskega podjetja »Izbira« V NOVI MESTU

vsem svojim cenjenim odjemalcem in vsem občanom. Ob tej priložnosti se priporočamo za nadaljnjo naklonjenost in nakupe v prodajalnah, ki so v sestavi podjetja

Vsem čevljarjem državnega in privatnega sektorja kakor tudi ostalim državljanom na območju občine čestitamo za občinski praznik in jih pri srčno pozdravljamo!

USNJE IN ČEVLIARSKO POTREBŠČINE, NOVO MESTO

DROGERIJE Novo mesto

čestita za občinski praznik vsem delovnim ljudem v občini, zlasti pa cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem!

Delovni kolektiv

Mesarije NOVO MESTO

se pridružuje manifestacijam ostalih delovnih kolektivov za občinski praznik in tople pozdravlja svoje odjemalce!

Utrujmo in razvijamo samoupravljanje delovnega ljudstva v osnovnih celicah družbene ureditve, v komunah in najrazličnejših oblikah družbenega samoupravljanja s pomočjo organov, v katerih sodelujejo zainteresirani državljani in organizacije!

Kmetijsko gozdarsko posestvo Novo mesto

Živel 29. oktober - praznik občine Novo mesto!

Pozdrav vsem našim odjemalcem in iskrene čestitke za občinski praznik

DELOVNI KOLEKTIV

PEKARIJE Novo mesto

TRGOVSKO
PODJETJE

ZELEZNINA Novo mesto

Investicijski biro Novo mesto

Pozdrav delavskemu razredu Jugoslavije, ki je zmerom dosledno izpolnjeval svojo internacionalistično dolžnost ter hkrati iskreno pomagal in podpiral boj delavskega gibanja in naprednih sil v svetu!

Vsem poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem na področju novomeške občine - tople čestitke za 29. oktober!

OBRTNO PODJETJE

ELA NOVO MESTO

pozdravlja in čestita za občinski praznik vsem kolektivom, posameznikom in svojim poslovnim znancom ter se jim še nadalje priporoča za naklonjenost in zaupanje!

nudi potrošnikom železninski, gradbeni in avto material ter jim za 29. oktober - praznik Novega mesta - iskreno čestita z željo, da bi se vsi še nadalje trudili za rast in procvet našega mesta!

VODOVODNO
INSTALATERSKO
IN KLEPARSKO
PODJETJE

NOVO MESTO

NOVOLES - Novo mesto

V proizvodnji smo dosegli lepe uspehe, prav tu pa moramo narediti še odločnejše korake, da bomo dokazali polno vrednost ukrepov, ki smo se jih lotili! Za občinski praznik pozdravljamo in čestitamo vsem podjetjem, ustanovam, organizacijam in posameznikom z željo, da bi se nadalje krepili in razvijali socialistično miselnost!

se priporoča in in pozdravlja za praznik Novega mesta vse delovne ljudi na področju občine!

AVTOPROMET - TUZEMSKA ŠPEDICIJA

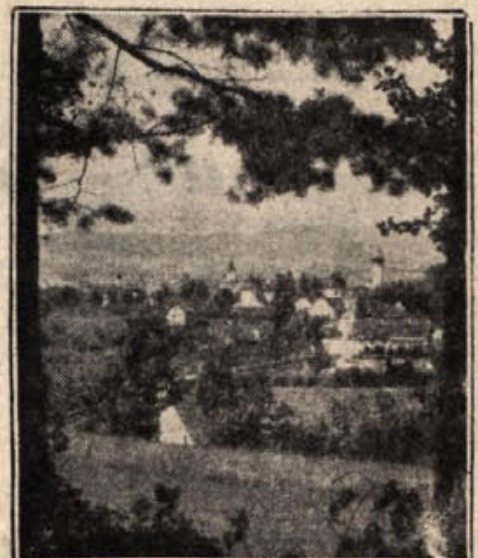
Gorjanci

NOVO MESTO - STRAŽA

pozdravlja za 29. oktober vse, ki se poslužujejo uslug podjetja in se jim priporoča!

Občinski ljudski odbor

OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET

čestitajo prebivalstvu ob letošnjem praznovanju občinskega praznika - 28. oktobra - in želijo, da bi se vsi še nadalje tako kot doslej v vsem ognjem in nesebičnim prizadevanjem trudili za nadaljnji razvoj socializma v naši deželi!

čestitkam se pridružujejo:

Agroservis Brežice - Gozdno gospodarstvo, Brežice - Prevoz, Brežice - Opekarna, Brežice - Vino, Brežice - Kino, Brežice - Trgovsko podjetje »Krka«, Brežice - Trgovsko podjetje »Ljudska potrošnja«, Brežice - Mizarstvo podjetje, Dobova - Podjetje za popravilo železniških voz, Dobova - Pletilnica, Dobova - Splošno trgovsko podjetje, Dobova - Kovinarsko obrtno podjetje, Dobova - Kmetijska zadruga, Brežice - Kmetijska zadruga Bizeljsko - Kmetijska zadruga, Dobova - Kmetijska zadruga, Cerklje ob Krki - Kmetijska zadruga, Pišce - Kmetijska zadruga, Jesenice na Dolenjskem - Obrtna delavnica »Kovina«, Bizeljsko - Zdravilišče Čateške Toplice - Kolodvorska restavracija Brežice - Gostilnica »Pri pašti«, Brežice - Gostilnica »Pri aradu«, Brežice - Kavarna, Brežice - Gostilnica, Mokrice - Komunalna banka, Brežice - Zadruga hranilnica in posojilnica, Brežice

Brežice

Kmetijska zadruga Semič

čestita za krajevni praznik 28. oktober vsem delavcem, uslužbencem, zadržnikom, ostalim kmetom in delovnim ljudem na področju zadruga ter se tudi v bodoče priporoča!

IEV LJUBLJANA - OBRAT

KONDENZATOR

SEMIČ

pozdravlja uspehe in prizadevanja Semičanov za gospodarski, politični in kulturni napredek kraja ter jim čestita za 28. oktober!

Mizarska delavnica Semič

ČESTITA ZA KRAJEVNI PRAZNIK SEMIČA VSEM DELOVNIM LJUDEM IN SE TOPLO PRIPOROČAJ!

Keramika

proizvaja peči in kamine, šamotni material, azbestne tlakovce in opravlja montažo lastnih izdelkov.

Novo mesto

Za občinski praznik čestitamo svojim strankam in jim želimo nadaljnjih uspehov pri delu!

Delovni kolektiv Industrije obutve

Novo mesto

pošilja za občinski praznik iskrene čestitke z najboljšimi željami vsem delovnim kolektivom in posameznikom!

Pripotočamo kvalitetne izdelke našega kolektiva!

POZDRAV VSEM DELAVCEM IN USLUŽBENCEM V DELOVNIH KOLEKTIVIH, VSEM TOVARIŠEM IN TOVARIŠICAM, KI DELAJO V ORGANIH NAŠE KOMUNE, PROSVETNIH, ZDRAVSTVENIH IN KULTURNIH USTANOV, V PROMETU, OBRTI, GOSTINSTVU IN TURIZMU, VSEM ZADRUŽNIKOM IN DRUGIM KMETOM, NAŠI MLADINI, TOVARIŠEM V VRSTAH LM IN JLA IN ISKRENE ČESTITKE ZA OBČINSKI PRAZNIK!

OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
IN OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE

OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR

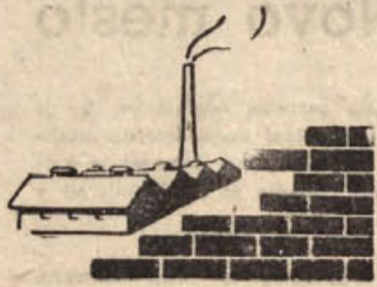
NOVO MESTO

TRGOVSKO PODJETJE PETROL LJUBLJANA

Peslovalnica NOVO MESTO

čestita za občinski praznik vsem svojim odjemalcem, kolektivom v podjetjih in ustanovah ter jim želi še vrsto delovnih zmag!

Pozdravljamo vse kolektive v naši občini in jim čestitamo za občinski praznik kakor tudi za uspehe, ki so jih v tem letu dosegli v dobrobit naš vseh!

Opekarna Prečna

Vsem cestarjem, cestnim delavcem in ostalemu prebivalstvu na področju novomeške občine čestita in jih pozdravlja

UPRAVA ZA CESTE LRS tehnična sekcija Novo mesto

Obrtna zadruga sobnih slikarjev in pleskarjev Novo mesto

čestita za praznik Novega mesta in se priporoča!
Hkrati obvešča svoje stranke, da se je podjetje preselilo v nove prostore v Muzijsko ulico 5.

Podjetje za vzdrževanje prog Novo mesto

Pozdravljamo in čestitamo vsem organom delavskega samoupravljanja v naši občini, vsem podjetjem in ustanovah, delavcem in uslužbencem, zlasti pa železničarjem in progovnim delavcem!

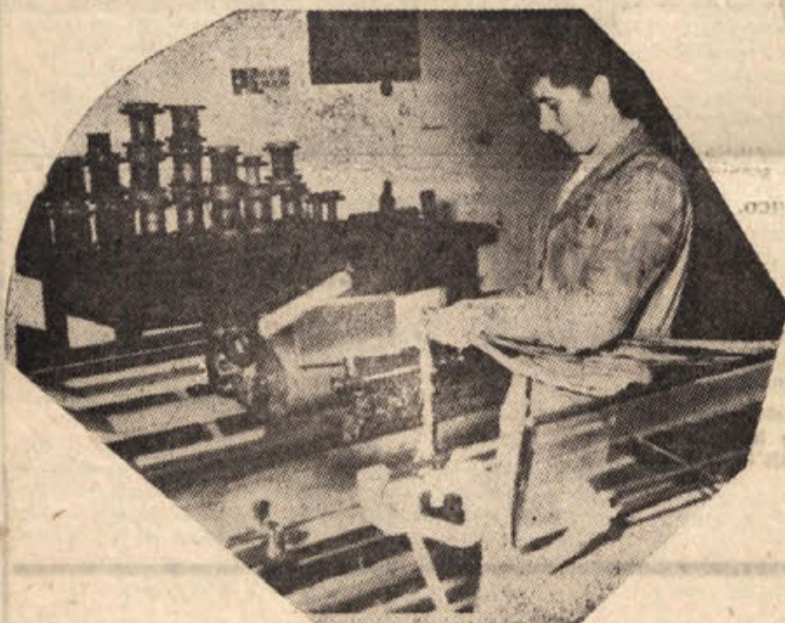
RADIOSERVIS - Novo mesto

opravlja garancijska in druga popravila radijskih sprejemnikov ter se priporoča!

Naj živi praznik občine Novo mesto!

MIZARSKA DELAVNICA B R O D PRI NOVEM MESTU

Vsa v stroke spadajoča dela opravljamo brezplačno in po zmernih cenah! Vsem svojim strankam in poslovnim prijateljem čestitamo za občinski praznik!

novoteks

Višajo tudi vnaprej vse naše sile in sposobnosti za izpolnitev družbenega plana v našo korist in vse naše skupnosti!

Tekstilna tovarna NOVO MESTO

pozdravlja občinski praznik z nešteti novimi uspehi!

„Vodovod“ - Novo mesto

TRUDIMO SE SE VNAPREJ ZA PROCVET IN DOBROBIT NAŠE OBČINE!

DELOVNI KOLEKTIV

Novomeške opekarne Zalog

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM IN MANIFESTACIJAM OSTALIH DELOVNIH KOLEKTIVOV ZA OBČINSKI PRAZNIK TER POZDRAVLJA SVOJE ODJEMALCE, POSLOVNE PRIJATELJE IN ZNANCE!

Gostilna »DRSKA« Novo mesto - Irča vas

pozdravlja svoje goste za praznik novomeške občine in se jim še nadalje priporoča!

Svoje goste in vse prebivalstvo pozdravlja za občinski praznik in jim čestita

HOTEL »METROPOL« in KAVARNA NOVO MESTO

Potrošnikom električne energije, vsem delovnim ljudem v kolektivih naše občine in posameznikom čestitam ZA 29. OKTOBER

Elektro Novo mesto

Okra ni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto

čestita vsem prebivalcem novomeške občine za praznik - 29. oktober, pozdravlja pa vse zavarovance, kmetijske zavarovance, upokojence in njihove svojce!

Splošno gradbeno podjetje

Pionir

Novo mesto

opravlja vse vrste nizkih in visokih gradenj ter priporoča svoje obrate in delavnice!

VSEM GRADBENIM DELAVCEM, USLUŽBENCEM IN STROKOVNJAKOM KAKOR TUDI OSTALIM DELOVNIH LJUDEM NAŠE OBČINE ČESTITAMO ZA NJIHOV PRAZNIK TER JIM ŽELIMO SE VRSTO NOVIH USPEHOV!

Po mokronoški konferenci SZDL v tem tednu vas zanima

Dobra tretjina članov se je v petek zvečer udeležila krajevnih konferenc Socialistične zveze v Mokronogu. Za uvod so prebrali tri poročila (predsednik, tajnik in blaginjak). — Osnovno poročilo o delu in problemih v organizaciji je bilo sorazmerno dobro. Zajelo je vlogo in naloge občinske in krajevne organizacije SZDL, morda pa je preslabo opisalo pomen in delokrog sekcij v naši politični organizaciji (česar poročila na drugih konferencah ne bi smela izpustiti). Razprava na konferenci je bila zelo tehuina. Ljudje so se oglašali in predlagali marsikaj, kar bo treba še urediti. Prav gotovo obstaja v Mokronogu možnost, da bodo ta in oni problem rešili prav s sekcijami in Socialistične zvezi. — Ljudje se bodo ogreli za problem, ki jih teži in ga skušali rešiti s pomočjo svoje organizacije.

V Mokronogu so okoliš nove krajevne organizacije (občinski odbor SZDL v Trebnjem) vključili s krajevnim odborom. Ko poročamo o razpravi na konferenci, ne moremo mimo opazke, da so nekateri člani dali svoje delo sodelovanju pečat lokalnih težej (razprava glede stanovanjskega sklada bivše občine Mokronog). S tem nočemo reči, da vprašanja ni treba urediti — nasprotno, rešiti ga je treba v splošno korist in zadovoljstvo. Organizacija Socialistične zveze delovnega

Koristen pouk črnomaljskih šoferjev in avtomobilom

Društvo šoferjev in avtomobilom je organiziralo za svoje članstvo predavanje o gorivih in mazivih. Predaval je inž. Kuncelj iz Ljubljane, ki je zelo nazorno in zanimivo podal svoje, koristno zlasti šoferjem — amaterjem. Mnogi udeleženci predavanja so spoznali, koliko nepotrebnih izdatkov so imeli samo zaradi tega, ker niso bili poučeni o uporabi goriv in maziv. Zato so zelo hvaležni predavatelju inž. Kuncelju in društvu, ki ga je organiziralo.

Že štirikrat udarna brigada!

Brigadirji so nam pisali, da so v četrti dekadi dosegli že štirikratno udarnostvo in — trikratno posebno pohvalo. Klub temu, da se akcija približuje koncu, upajo brigadirji XIV. novomeške brigade Milke Karin, da bodo presegli po udarnosti vse naše predhodne brigade.

Novomeška kronika Plenum občinskega odbora SZDL v Novem mestu

21. oktobra so delegati na plenumu v Novem mestu pretresali vrsto pomembnih vprašanj s področja organizacijskega, urvevanja Socialistične zveze, stanovanjskih skupnosti in v res dobro pripravljeno tribuno izmenjavali misli. Na njih naj člani SZDL obdelajo vse plat družbenega življenja z organi delavskega samoupravljanja, družbenega upravljanja in družbenega upravljanja v zadrugstvu, ki delujejo na področju, kjer je konferenca sklicana. Na plenumu so ugotovili, da stanovanjske skupnosti v občini niso vedno upoštevale načel družbenega upravljanja. Delovanje skupnosti se je preveč omejevalo na sestajanje predsednikov in posameznih članov izvršnih svetov, upravni odbori skupnosti pa so pri tem ostali neaktivni. Do novega leta je treba izdelati perspektivne načrte, ki naj bodo v skladu z družbenim načrtom občine. Državljeni naj v okviru Socialistične zveze in na zborih volivcev te načrte, preden bodo sprejeti, prediskutirajo. V razpravi o stanovanjskih gradnjah so ugotovili, da je s trošenjem sredstev stanovanjskega sklada v obliki posojil zasebnikom treba prenehati in ta sredstva uporabljati le v okviru stanovanjskih zadrug. Razen številnih zaključkov so sprejeli tudi pravilnik o volitvah v krajevne odbore SZDL, ki natančneje določa vse tisto, kar je v statutu SZDL načelno določeno.

● **Ragovski most** je z obeh strani zaprt za ves promet, ker bi ga bilo treba popraviti. Popravila pa ga še nihče, zato so stalni obiskovalci Ragovega loga poguruntali, kje se daje deske obiti, in se tako kljub zapori nemoteno sprehajajo po mostu in gozdu. V nedeljo popoldne je bil na mostu precejšen promet; tudi do 10 ljudi hkrati je šlo čezenj. Kdo bo kriv, če pride do nesreče?

● Na tržnici je bilo v ponedeljek, 24. oktobra, precej prometa. Prodajali so zelje po 20 din, kostanj po 40 din, jabolka po 50 din, paradizkaj po 50 din, jajca po 28 din, papriko po 60 din, hruške po 70 din, krompir po 20 din, groidje po 100 din in vino po 100 din liter. Dobiti je bilo tudi košarice s cvetjem za na grobove; zanje so zahtevali 700—800 din.

● **Gibanje prebivalstva:** Rodilo so: Anica Pečarič iz bloka Nad mlini — dekle, Erna Janžič iz bloka IMV v Gubčevi ulici — dečka, in Malči Pirnovar s Smihelska 4 — dekle. — Porok, smrti in nesreč ta teden v mestu ni bilo.

● **Danes: mali nogomet na Loku**
V pooblaščen občinskega praznika se bo danes popoldne prišlo

ljudstva v Mokronogu bo prav glede tega verjetno še morala posredovati pri ObLO v Trebnjem, vendar z zadirčnostjo in z nekako »jezo« nad občinskim središčem ne bo moč stvari koristočno reševati. Prav je, da se člani oglašajo; poročevalce na mokronoški konferenci lahko poročila, da so sodelovali plodno in z razumevanjem za krajevne potrebe. Izvolili so tudi: nov 15-članski odbor, v sekretariat krajevne organiza-

Krajevna organizacija SZDL v Slovenski vasi pred novimi nalogami

Konferenca krajevne organizacije SZDL v Slovenski vasi pri Mirni je analizirala celotno delavnost od decembra 1958 dalje. Moramo omeniti, da je bila udeležba na konferenci zadovoljiva in da je sekretar organizacije kritično opisal vse delo in že v dobrem referatu dal smernice za bodoče delo. Na konferenci smo dobili občutek, da so se člani zavzeli za svojih nalog, niso pa znali koordinatorji dela. Z zanašanjem »drug na drugega« so zapravili vrsto dobro planiranih akcij, za katere je tudi družba prispevala del sredstev. Tako se z večjimi napori kot bi bilo potrebno uresničili nekaj nalog med katere štejejo vključevanje novih članov, ureditev lokalnega in delno otroškega igrališča (td. Prece) govora je bilo o kooperaciji, ki ni dosegla zelene razmah. Glavni vzrok za ta neuspeh je zastarelo mnenje na kmetijske stroje in premajhna pomoč odgovornih ljudi, ki bi kmetom na praktičen način prikazali obsejstransko korist kooperacije. Čudno, da državno posestvo na Dobni valca večjega vpliva na kmetovalce, saj prav to kaže, kaj se da doseči z umnim kmetova njem. Krajevna organizacija

cije 7 članov, posebej pa še nadzorni odbor in 21 delegatov za občinsko konferenco. Volitve niso bile tajne, čeprav naj bi v načelu bile take. To sicer da odboru nekaj več dela, zato naj organizatorji podobnih konferenc vendarle temeljiteje razmislijo, ko postavijo vprašanje, ali naj bodo volitve javne ali tajne.

Mokronoški odbor Socialistične zveze je med prvimi, ki je dal članom možnost razpravljanja z izvoljenimi odbor-niki organizacije: vsak torej lahko v zadržnem domu govori s predsednikom ali s kom drugim iz odbora SZDL. Čeprav še nimajo prostorov, so to vazo vprašanje zadovoljivo rešili. — Iz poročila na konferenci je razvidno, da ima organizacija 507 članov, konec leta 1959 pa jih je imela le 415. Izmed podjetij se lahko le kolektiv »Telekomunikacij« pohvali, da je v celoti uredil vprašanje članstva v vrstah SZDL, česar za druge ustanove in podjetja v Mokronogu žal še ni moč trdit. Ko so pregledovali, kako so uresničili lani sprejeti delovni načrti, so v Mokronogu v glavnem bili lahko zadovoljni. Žal poročilo molči o delu z ženami (komisija ni delala), kaj več pa bi radi slišali o prvotnojem delu članov pri urejanju kraja.

Na Bizeljskem smo zvedeli

Pogodbeno proizvodnja govev na Bizeljskem se je letos ustavila, čeprav je za rejo prastev dovolj interesentov. Nova uredba je malo prizadela pogodbeno reja za težjo živino vendar zadeva ni tako huda, ker je moč vse pogodbe preusmeriti v »bebi bife« pitanje. Rejec lahko dobi za kilogram živce teže pri 55-odstotni k'avnosti 220 din, takšno živinca pa lahko vzredi v enem letu in zasluži 80.000 dinarjev. Razen tega lahko tudi gnoj koristno uporabi za vinograd. Do zdaj je bilo sklenjenih le 6 pogodb za »bebi bife« pitanje, za pravičarje pa kar 60. Prepričani smo, da se bodo kmetovalci rade vaje odločili tudi za »bebi bife« pitanje, ker je najdonosnejše.

V zvezi z odlokom o agrominimumu v travništvu, ki so ga na Bizeljskem letos dobro upoštevali, saj se je pridelal

letošnje krme povečal v primerjavi z lanskim kar za 50 odst. Razen tega je tudi kvaliteta pridelka znatno boljša od dosedanj.

Italijanska pšenica se kar dobro uveljavlja na bizeljskih njivah, čeprav steer kmetovalci ne sejejo posebno veliko pšenice. Od 80 ha, kolikor je vsako leto zasejanih z njo, je bilo letos že 40 ha posejanih z italijanko. Domača pšenica je v Italjanko pridelok povprečno nižji od 29 stotov na ha, medtem ko je bil povprečen pridelok italijanske pri kmetovalcih, ki so upoštevali navodila, nekaj višje: skor 30 stotov, posamezniki pa so pridelali tudi več kot 40 stotov na hektar.

V vsako hišo našega okraja: DOLENJSKI LIST

Praznik novomeškega Partizana

urejene garderobe in prhe telovadbe na šoprnih igriščih na Loku.

Srečanje v Krškem

OK »DJURO SALAJ« (VIDEMSKO) TVD PARTIZAN (TREBNJE) 213

Vzornemu možu v spomin

Ko so Metličani 15. oktobra pospremili k zadnjemu počitku ROBERTA FUXA, je bilo od odprtem grobu v srcih velika iskrena žalost. Zavedali so se, da so pokopujejo le enega svojih sošolčanov, temveč izredno vrliga in plemenitega moža, tihoga, nesebičnega človeka, ki so ga vsi ne samo spoštovali, temveč imeli radi in bili ponosni nanj. Kratke, toda srčno tople besede so ob grobu zamerjal tako skromnemu človeku, ki je tudi pred smrtjo izrazil željo, naj ga »poneso po najkrajši poti na pokopališče, brez petja, godbe in vencev«. Zlahkna želja pokojnika, ki pa ji Metličani ne niso mogli posem ustreči.

Pokojni Robert Fux je bil rojen v Metliki leta 1892. Dve leti je obiskoval realko v Ljubljani, potem pa je zaradi naglušnosti moral opustiti študij. Posvetil se je krojaškemu poklicu, delal nekaj časa v Beogradu, nato pa je v rodni Metliki odprl krojaško delavnico in manufakturno trgovino, ki je spričio njegove vestnosti in poštenosti uživala splošni ugled.

Tedenski koledar

Četrtek 27. oktobra	— Svetopolk
Petek 28. oktobra	— Simon
Sobota 29. oktobra	— Ide
Nedelja 30. oktobra	— Sonja
Ponedeljek 31. okt.	— Gorazd
Torek 1. novembra	— Dan
Sreda 2. novembra	— Mrtvih
	— Dušana

KINO

Cromelj: 28. in 30. X. ameriški barvni film »Bodimo srečni«
1. in 2. XI. ameriški barvni film »Oči«
3. in 4. XI. ameriški barvni film »Dol. Toplice«
5. in 6. XI. jugoslovanski film »Kala«
Kostanjevica: 28. X. jugoslovanski barvni film »Miss Stone«
29. in 30. X. ameriški barvni film »Soyonar«
Mokronog: 28. in 30. X. madžarski film »Zavito stopnišče«
Novo mesto, »Kriška«: od 28. X. do 1. XI. jugoslovanski film »Dobri stari planinci«. Od 1. do 3. XI. angleški film »Pot v visoko družbo«.
Šmarča: 30. X. ameriški barvni film »Dimni signal«.
Senovo: 2. in 3. XI. »Megre nastavlja past«.
Sevnica: 29. in 30. X. ameriški film »Valentino«.
Trebnje: 28. in 30. X. ameriški barvni film »Dimni signal«. Predstava v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 14. 16. in 18.30.
Zužemberk: 30. X. polski film »Kamni«.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi našega dragega očeta

FRANCA ŠUTARJA

se iskreno zahvaljujemo zdravniškoma dr. Feliksu Košcu in dr. Erni Primožičevi, vsem uslužbcem internega oddelka in sindikatu Splošne bolnišnice Novo mesto za vse, kar so storili za nas.

Sutarjevi.

Zahvaljujemo se Cirilu Novaku, krojaču iz bloka Nad mlini v Novem mestu, ki je podaril namesto venca na grob pokojnega Franca Zega 2000 din Okrajnemu odboru Zveze slepih.

Okrajni odbor Zveze slepih v Novem mestu.

MALI OGLASI

PRODAM 18 mesecev staro žrebčico, Bojanc, Bučna vas 13. Novo mesto.

PRODAM HIŠO z vrtom in nekaj gozda, Zupane, Dol. Toplice 31. Vrt je HUDOKLIN Z MIKLA VVA na Gorjanjih, pr. Brunčice, preda vse svoje posestvo na Gorjanjih s hišo in gospodarskim poslopjii. Izletna točka in primerno za planinski dom. Cena po dogovoru. Ogled vsak dan. Zemljišča je okoli 3 ha z njivo in sadnim vrtom.

GOSPODINJSKO POMOČNICO, ne glede na starost, sprejemem takoj. Pisemne ponudbe pošljite na naslov: Jenko, dežnikarstvo, Kranj, Prešernova ulica 4.

KUPIM BOSTANOVANJSKO HIŠO, zaželena Mirenska dolina, Peterlin, Zablja vas — kamolno. AKADEMSKI SOBO in KUHINJO ali samo sobo s posebnim vdhom, po možnosti v Novem mestu ali bližnji okolici. Nagrada. Naslov v upravi lista, (1923-69).

POZDRAVITE SVOJCE V TAJINI S DOLENJSKI LISTOM! Hla-rošče jim ga — hvaleži! Vas bodo se pozornost!

ošljište nam naslove sorodnikov, znancev in prijateljev, ki še ne poznajo našega lista: poslali jim bomo več številki brezplačno na ogled!

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

Od 17. do 24. oktobra je bilo rojenih 12 dečkov in 13 deklic. Poročila sta se: Alojz Rezelj, mizarški pomočnik iz Hmeljčiča, in Ana Murgelj, šivilja iz Gor. Kamenc.

Smrti ta teden ni bilo.

Zvir, je nekdo vrغل kamen v prvi cirkli pavič, kmet iz Trbnje, se je na travniku spotaknil in si pokodoval desno nogo.Franc Lovrenko, gradbeni delovodja iz Koberca, si je pri prometi nesreči pokodoval levo roko in nogo. Martin Gosncina sin kličevničarja iz Radovice, je padel in si pokodoval desno koleno. Miho Andrusičena, upokojenka iz Kamnja je krava sunila in ga pokodovala.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožeta Medved s Krške—deklico, Jožeta Jončič iz Sp. Miadetičev—dečka, Jožeta Kregar iz Gor. Straz—deklico, Fani Blažič iz Stopič—dečka, Jožeta Zeljko iz Trbuč—dečka, Marija Klimeš iz Kolerjev—dečka, Rozalija Bradac iz Dol. Toplic—dečka, Slavka Murn iz Podgore—deklico, Jožica Šiler iz darja iz Krmeša, s. dečka Lukšič iz Jurne vasi—dečka, Marija Judež iz Mirne peči—deklico, Franciska Keršič iz Maiega Neveča—deklico, Jožeta Khuz iz Kržja—dečka, Marija Brezovar iz Sentruperta—dečka, Marija Grač iz Križevske vasi—deklico, Milena Pink iz Vavte vasi—deklico, Jožeta Zagreb, s. dečka Stanjanijske iz Gorishe vasi—deklico, Kristina Marinč iz Zuzemberka—dečka, Marija Pašek iz Arje vasi—dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Anika Majerič iz Trstenika — dečka, Albina Tomlin iz Brozice — deklico, Marija Bautin iz Polče — dečka, Terzija Bučar iz Senus — deklico, Urška Mauser s Pristave — dečka, Marica Topol iz Lačusa — deklico, Kristina Krizan z Maloga vrha — dečka, Marija Vranarič iz Pologa — deklico Milica Turk iz Sv. Križa — dečka.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Antonu Zupančiču, ki je v levo nogo doletela Boždana delavca iz Pesja, je pritanil voz ob zid, pri čemer je dobil poškodbe po hrbtu.

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAM DAN:

Napoved casa, poročila, vremenščka napoved in obvestila, 8.35 Reklame — 15.30 Iz solistične glasbe Cnopova — 15.30 Operetna Humorska tega tedna — 15.30 Za nedeljsko popoldne — 17.10 Peli so jih mati moja — 17.30 Radjska igra — 18.25 Demetri Zebner. V izbranih operetnih skladbah — 19.05 Operetna uvertura — 19.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izbirite se nedeljo tedna — 20.50 Zveneca godala — 21.00 O Verdiju in njegovem delu — II. oddaja — 22.15 Ples ob radjskem sprejemniku — 23.05 Nočni razgovori — 23.45 Operetna uvertura — 23.45 Trio Slavka Avseniča — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radjski dnevnik in športna poročila — 20.0

V ATOMSKI RAKETI NA LUNO

PRIREJENO PO FANTASTIČNIH ZGODBI R. O. FOHLERJA

7. — Za inž. Rona to noč ni bilo spanja. Učenjak je vedel, da je za usodo slehernega poleta v vesolje odločilne prve sekunde, minute in ure po vzletu. Z zavistjo je bil v duhu pri svojem srečnem tekmuču in s šestilom ga je spremljal na posebnem zemljevidu Zemlje in Lune. Nekdo je rahlo potkal. Bil je Ilming, ki je vstopil v delovno sobo svojega očeta in molče prisedel. — Tedaj se je oglasil daljnopis, Ilming se mu je v skoku približal in glasno bral: »Prvo poročilo o položaju AR 2: 1300. Kriterij premagano — stop — parabolično se bližamo Luni — stop — NKVCIZ konec.« Ilming je vprašujoče zrl v očeta, ki je olajšano vzdihnil. »Kaj pomeni to v zemeljski govornici?« je vprašal.

8. — Smehljaje mu je odgovoril inž. Ron: »Kritičnih 1300 kilometrov, ki jih mora preleteti vesmirska ladja, da premaga privlačno silo Zemlje, je že za njimi. S parabolično brzino 11,18 kilometrov na sekundo se približuje AR 2 štiri točki v vesolju, kjer bo Luna v približno petih dneh, torej na dan prihoda rakete. Na krovu vse čilo in zdravo!« — »Torej so izven nevarnosti?« je hotel vedeti Ilming. Oče je molče odkimal in dodal: »Zal so za sedaj le iz največje nam znane nevarne cone. Toda sedaj se bližajo nam povsem neznani, po sodbi teoretikov manj nevarnemu delu vesolja. Sedaj šele se začneja največja pustolovščina v zgodovini človeštva, ki ji žal, lahko prisostvujem samo v duhu!«

9. — Naslednje sporočilo daljnopisa je bilo: »Zaman skušamo dobiti zvezo z vesmirsko raketo. AR 2 se ne javlja.« In AR 2 se ni več javila. Minile so ure, napočil je dan; AR 2 se še vedno ni javila. Minili so dnevi in brezlične oddajne postaje so ponoči in podnevi zaman skušale dobiti zvezo z atomsko raketo. Izgubila se je v neizmernem vesolju. Začeli so jo iskati. Prvi poseg človeštva v vesolje je bil poseg v prazno in dvanajst najboljših iz vrst človeštva so morali črtati z liste živih in zapisati njihova imena v zlato knjigo žrtev napredka. Svet se je odel v črno. Povsod so vihrale žalne zastave in ljudje so spraševali po usodi izgubljene rakete.

»Saj je vendar še čas...«

Ce se ojuančite in na »tarnanje o kurjavci« pripomnite: »Kje ste bili pa spomladni in poleti?« boste od zakrbljenih gospodinj dobili odgovor, da so takrat svojo pozornost zaposlile okrog stroškov za letni dopust.

Ali mora res biti tako, da o letnem dopustu mislimo šele takrat, ko sonce že pošteno ogreje svet? In potem nas boli glava zaradi denarja in ker ne moremo več najti prostega mesta tam, kjer bi radi letovali. Ali res moramo misliti na kur-

javo šele takrat, ko se temperatura približa ničli in ne moremo dobiti dobrih drv ali premoaga? Ali res moramo misliti na zimsko perilo in obleko na začetku zime, ko je že prepozno, da bi dobro izbrali, kar želimo? Ali res moramo iti v kino ali v gledališče pet minut pred predstavo in se potem jezimo, ker so vstopnice že razprodane?

To našo navado, oziroma navado marsikoga od nas, da v osebnem življenju hočemo urediti vse v zadnjem trenutku, smo na žalost prenesli tudi v družbeno delo, v tovarne in ustanove, v katerih smo zaposleni in katere tako ali drugače vodimo ali jih upravljamo.

Ce na primer obiščete maja ali junija sestanek delavskega sveta v kaki tovarni, boste verjetno prisostvovali razpravlja-

nju o tem, kje in kako bodo člani tega kolektiva preživeli svoj letni dopust. Ker pa je že prepozno, da bi kaj resnega pripravili in organizirali, ne morejo skleniti nič stvarnega. Zadevo odložijo na jesen. Toda jeseni na dopust nihče več ne misli, pa razpravljajo o preživljanju dopusta spet šele maja ali junija, v najboljšem primeru aprila. Tako kolektiv iz leta v leto ostane brez počitniškega doma, tudi če ima sredstva, da bi ga zgradil ali najel.

To naše »saj je še čas« in v »poslednjem trenutku« se je že mnogim neprijetno maščevalo. Primerov je nešteto, naj omenimo le enega, najnovejšega: pri nedavnem trčenju dveh tramvajev v Beogradu je bilo ranjenih okrog 40 oseb. Ta nesreča se je zgodila zato, ker je voznik tramvaja, čeprav je ve-

del, da s tramvajem nekaj ni v redu, nadaljeval vožnjo, češ: Malo bo že še vzdržal.

Podoben primer se je zgodil oni dan v neki naši tovarni, ko je eksplodiral kotel, kar je prizadejalo tovarni veliko škodo. Vedeli so, da kotel lahko vsak trenutek eksplodira, pa vendar niso o pravem času ustavili proizvodnje in popravili kotla.

To naše čakanje »zadnjega časa« ni dobra lastnost. Ne takrat, ko gre za naše osebno življenje, se manj pa, kadar gre za družbene poste in zadeve.

(Po »Sedmi sili«)

Brivec kronanih glav

Djordje Gojković, brivec v Osijeku, bo kmalu praznoval 100-letno rojstvo. Toda ugledno mesto med svojimi jugoslavanskimi stanovskimi tovariši ne zavzema le spričo častljive starosti, temveč še posebno po zanimivih doživetjih in glavah, ki jih je strigel in bril. Pred prvo svetovno vojno je delal v najboljših dunajskih brivnicah in tako prišel v stik z marsikatero kronano in nekronano glavo svojega časa. Zapisano ima, da so bile njegove stranke na primer ruski car Nikolaj II., predsednik ZDA Theodor Roosevelt, črnogorski kralj Nikola, srbski kralj Milan, španski kralj Alfonz XIII., skladatelj Richard Strauss, dva angleška kralja: Georg IV. in Edvard VII., in še marsikdo. Georg IV. je Gojkovića celo povabil na angleški dvor za svojega osebnega brivca, toda mojster je ponudbo odklonil.

Žveplo iz odpadnih plinov

V Jugoslaviji bomo kmalu začeli pridobivati žveplo iz odpadnih plinov, ki jih dajejo velike industrijske naprave. To bo velikega pomena za naše gospodarstvo, kajti letno uporabimo 9 tisoč ton žvepla.

Strokovnjaki so že sestavili načrt za najgospodarnejše pridobivanje žvepla. Ugotovili so, da je žveplo mogoče proizvajati iz domačih surovin, zlasti iz pirita, ki ga je v Jugoslaviji dovolj, in iz nekaterih odpadnih plinov. Posebna skupina znanstvenikov bo proučila v Boru, Treptču in še v nekaterih rudnikih možnosti pridobivanja žvepla iz odpadnih plinov.

Poleg čisto gospodarskega ima ta načrt tudi velik zdravstveni pomen. Če bi namreč osvojili pridobivanje žvepla iz odpadnih plinov, bi naselja okrog rudnikov rešili škodljivih kemičnih snovi, ki ogrožajo zdravje in slabijo pogoje za življenje in delo. Odstranitev teh škodljivih plinov bi ugodno vplivala tudi na vegetacijo, saj je znano, kako v neposredni okolici borskega rudnika škodujejo rastlinam in drevesom plini, ki uhajajo iz tovarniških dimnikov.

Pot, dolga 150.000 km

Toliko, in še čez, je doslej prepešal Borisav Mihajlović iz Arandjelovca v Srbiji od doma do službenega mesta v znamenit rudniku marmora na planini Venčac. Od leta 1923 pa do 1958 je vsak dan prehodil 12 kilometrov in v vseh teh 35 letih nobenkrat ni izostal z dela. Mihajlović je zdaj star 70 let, visok nad dva metra in težak 120 kg. Ves čas službovanja v rudniku, kjer je bil skladiščnik, je imel, kot pravi sam, samo en obrok na dan. Za zdravnike je Mihajlović pravcati fenomen: še zmeraj

Vetrovno mesto

Beograd ni samo naše največje, temveč tudi najbolj vetrovno mesto. Na leto ima 145 vetrovnih dni. Za primerjavo: Sarajevo ima vetrovnih dni 58, Zagreb 40, Titograd 32, Skopje 17, Ljubljana 12.

PREBERITE ŠE TOLE:

Londonška gospodinja Betty Tennysson je postala za svoj okolico junak dneva: na življenje in mrtve je preplela na ulici žeparja, ki ji je hotel iz žepa ukrasti denarico.

Neki dunajski zoboteknik je svojemu lovskemu psu napravil umetno zobovje za nagrado, ker mu je tako zvesto že deset let pomagal pri lovu. Pravi, da se pes izvrsno počuti z umetnimi zobmi.

Največ krožkov in društev za tehnično vzgojo mladine imajo v Sovjetski zvezi.

Mlada, pa še slavna in tudi precej zgovorna francoska pisateljica Saganova je vprašala režiserja Claira: »Kakšne ženske vam najbolj ugajajo?« — »Molče!« je odgovoril nič manj slavni režiser.

Neka angleška tovarna je izdelala tiskarski stroj za hitro serijsko tiskanje. Stroj natisne tisoč besed v minuti, je torej desetkrat hitrejši od najhitrejšega teleprinterja. Stroj je namenjen za delo z elektronskimi računskimi stroji.

Na hrbtih so znosili planinski dom

Ko so pred dvema letoma pri Velikem jezeru na makedonski planini Perister odprli planinski dom, ki spada med najlepše v Jugoslaviji, so poudarili, da so za to dom najzaslužnejši bitoljski planinci. Ti so namreč večino gradbenega materiala znosili na hrbtu po strmih gorskih stezah. Drugače ni šlo, ker ni vozne poti do mesta, kjer 2218 metrov visoko stoji planinski dom. Dolge kolone bitoljskih planincev, otovorjene z najrazličnejšim gradbenim materialom, so se dan za danem vile iz Bitolja proti Peristeru. To je bilo požrtvovalno delanje bitoljskih planincev.

zato so lahko še posebno ponosni na svoj lepi planinski dom na Peristeru, planini, ki na daleč slovi po svojih naravnih lepotah: jezerih, gozdovih, smučkih terenih in prekrasnih razglednih točkah.

Dve iz Vojvodine

Najbolj izrazito nihanje letne temperature v Jugoslaviji ima Vojvodina. Pozimi se temperatura zniža do minus 30 stopinj Celzija. V zadnjih sto letih je imel Vojvodina 32 katastrofalnih suš.

»Zdi se mi, da je vpisan pri meni,« se je spomnil neki starejši uradnik. »Zadnjič ste tako hitro odšli, da vam sploh nismo utegnili pojasniti. Jaz pa sem si vendar zapisal vaše ime. Sedite.«

Ko je Kurt vse povedal o svoji družini in o sebi in ko so njegove podatke vnesli v kartoteko, so mu rekli, naj gre k šefu.

V prostornem kabinetu, ki je bil opremljen z dragim pohištvom, s težkimi zavesami in stariimi slikami po stenah, sta sedela dva človeka. Eden je pisal za veliki pisalno mizo, drugi pa je s cigaro v roki udobno sedel v naslonjaču. Sluga je pomolil glavo skozi vrata in kratko prijavil:

»Kurt Wiener. Išče delo.«

Človek za mizo je preiskujoče pogledal Kurta in mu pokazal stol.

»Sedite! Vaša stroka?« ga je vprašal.

»Pred vojno sem bil strojni ključavničar.«

»Kaj pa v vojski? Sofer? Mehanik?«

»Ne, strelec.«

»Tako... Drugeh kvalifikacij nimate? Morda poznate nemške stroje?... Kako se sestavljajo.«

»Da, delal sem tudi v montažnem oddelku,« je hitro odgovoril Kurt.

»V katerih tovarnah? Krupp? Messerschmitt?«

»Ne.« Kurt je bil v zadregi. Stroje je montiral v ujetništvu, v tovarni, ki so jo bili preselili v Sibirijo. Vendar se ni upal povedati, morda bi potem ne dobil dela.

»Kje pa? Telefonke?«

»Ne, ne...«

»Povejte vse, brez skrbi! Moramo vedeti, da vam lahko priskrbimo dobro delo. Če ne, vas bom moral poslati v kako na pol porušeno delavnico. Kakor želite. Izbirajte samile.«

»Delal sem v ruskem ujetništvu.«

»Bijl ste v ujetništvu?«

»Da.«

»Čujte, gospod Kruse: v ruskem ujetništvu so lahko priskrbili tudi stroje. Zanimivo, zanimivo! Na hrbtom pa vam je bržkone stal stražar z avtomatsko puško, ne?«

Kurt je spravedel, da mora računati s sovgojnikovim razpoženjem, če hoče dobiti delo.

»Da,« je odgovoril kratko.

»No, kaj sem vam govoril, gospod Schwarz?« se je oglasil gospod v naslonjaču. Schwarz se je nagnil nad mizo, črtal po čistem papirju nekake kroge in vprašal malomarno:

»To gotovo ni bilo kako pomembno podjetje. Ne morem verjeti, da so vas poslali v veliko tovarno.«

»Točno vam ne morem povedati. Toda bil je velik, ograjen prostor.«

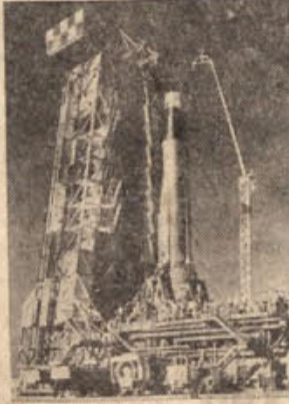
»No, seveda! Občajno splelo za ujetnike. En sam kombinat, zajema pa prostor, ki je velik skoraj kot vsa Danska.« Schwarz je dolgočasno zazelal. »Povejte, če se spomnite, kje je stala ta tovarna?«

Kanadska filmska zvezda Anne Helm se je le s težavo prerivala skozi ateljeje in igrala skromne epizodne vloge po raznih filmih. Nenadoma pa je dvajsetletno dekle postala zelo slavna — pa ne zaradi svoje znanje na platnu, marveč zato, ker ji je neki dajni stric zapustil okrog pol milijarde. Stric Walter Helm iz Port Hopeja (pristanišče Upanja) je s svojo smrtjo in naslednjo vojno uresnil dekletove najdražje sanje — postala bo sama filmski producent in si bo po mili volji izbirala vloge v svojih filmih.

V Turčiji se je začel velik proces proti bivšim državnim voditeljem s predsednikom republike in vlade Bayarjem in Menderesom na čelu. Obtoženih je kakih 450 oseb, med njimi vsi ministri. Dolžijo jih kršitve ustavnih svobod, deprivatizacije, korupcije in spekulacij v dobe velezidaje. Vse kaže, da bodo odtele številne glave in da se bo nabralo nekaj sto let zapora, ko bo sodišče izreklo kazneni zaprti obdobjem. Na sliki: bivši predsednik republike Turčije Džalal Bayar odgovarja na vprašanja preiskovalca v državnih zaporih na Yassidi, majhnem otočju v Marmornem morju.

Številni tehniki v Centru za preiskovanje raket na Cap Canaveralu na Floridi v ZDA prihajajo na delovna mesta, da napolnijo z gorivom in opremito z vsem potrebnim za polet velike rakete Atlas, ki sestoji iz nad 300 tisoč delov in stane veliko več kot srednje vojaško letalo. Znano pa je, da imajo Američani smolo in jim rakete nekatko nočejo leteti tako, kot bi oni hoteli in se večkrat premislilo med letom v vesolje ter se vrnejo nazaj v narode matere Zemlje.

Nadaljnja znamenitost moskovskega Kremlja je »Carski zvon«, vlt v 18. stoletju. Ko so ga spravljal tedaj v zvonik, je nastal požar in zvon je padel z zgorelega odra. Pri tem se je razbil in odlomljenega kosa niso popravili zato se danes manjka in je zvon videti kot ogromen šotor z ograjenim vhodom.

Med največjimi zanimivostmi Moskve je prav gotovo Kremelj, ki je bil za Stalinove samovlade hermetično zaprt za ves zunanji svet, zdaj pa si ga lahko ogledajo tudi navadni ljudje. Posebno zanimanje pa tudi v Kremlju vzbuja tako imenovani »Carski top«, ki ima še danes največji premer cevi — 890 mm. Koliko je to, naj pove primerjava s tako imenovano »Debelo Bertjo«, največjim nemškim topom v prvi svetovni vojni — ki je bilo strah in trepet Francozov, proti katerim so jo Nemci uporabili. Ta je merila 420 mm. Seveda pa je »Carski top« je okras Kremlja in ga praktično ni mogoče uporabiti.

NEKAJ OKROGLIH

IZ SAMOMORILCEVEGA PISMA

»... zato si prostovoljno vzamem življenje. Smrt me ne bo dobila živga!«

REŠITEV

»Ker ima naše podjetje velik primanjkljaj, bomo tokrat delili manjši presežek.«

POROČILO O DIJASKI PREDSTAVI

»Malo pred počitnicami smo dali v šoli zelo uspešno predstavo tragedije Hamlet. Čeprav so mnogi starši to dramo videli na odru že poprej, so se vendar prav tako sladko smejali kot drugi.«

PIKER JEZIK

Neka dama se hvall prijateljici, kako je nekoč bila znanemu slikarju model za sliko »Kleopatrin in kača.«

»To je pa res zanimivo!« pravi prijateljica. »Katera je pa bila model za Kleopatrin?«

POJASNILO

»Ti, kaj pa je to »abstraktno slikarstvo?«

»To je način, s katerim se dokaže, da stvari le niso tako grde, kakor jih lahko naslikajo.«

RES ZANIMIVO

Vodnik je v egiptovskem muzeju dejal turistom: »Vidite, tukaj sta dve lobanji, obe kraljice Kleopatrin. Ena, ko je bila še deklica, druga, ko je bila že poročena...«

»O, to je pa res zanimivo!« se je začudil najini turist.

NA LJUBEZNSKEM SPREHODU

»Vem, da ni tole prvo srce, ki si ga vrezal v debla. Povej, koliko si jih doslej že menjal?«

»Menjal sem eno bukev, eno brezjo in dve lipi.«

UVOŽENI HUMOR

— Uh, da veš, kako je naš general ljubosumen na svojo ženo. Se tukaj v kopalšču jo nadzoruje s stražo!

— Zelo enostavno, gospodje cariniki: prišel sem s potovanja okoli sveta, pa sem za vsakega izmed različnih časov na posameznih zemeljskih širinah potreboval novo uro...«